

Jacek Kalinowski

Rozdział 6

Zarządzanie podatkami w małych i średnich przedsiębiorstwach

System podatkowy w Polsce

Wybór formy opodatkowania

Wprowadzenie	183
6.1. Ordynacja podatkowa – przegląd najważniejszych regulacji	188
6.2. Wybór formy opodatkowania w małych i średnich przedsiębiorstwach	194
6.3. Mały podatnik i jego przywileje	201
6.4. Charakterystyka uproszczonych form opodatkowania podatkiem dochodowym	204
6.4.1. Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej	204
6.4.2. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	207
6.4.3. Podatkowa Księga Przychodów i Rozchodów	211
Ćwiczenia	219
Bibliografia	220
Załączniki	222

Wprowadzenie

Jedną z mądrości ludowych stanowi, że dwie rzeczy są nieuchronne w życiu każdego człowieka: podatki i śmierć. Ponieważ niniejszy rozdział koncentruje się na pierwszej z tych dwóch, spróbowano doprecyzować co oznacza pojęcie podatku.

Zgodnie z zapisami Ordynacji podatkowej (por. art. 6) podatek to publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Definicja ta wskazuje jednoznacznie na cechy podatku:

- publicznoprawny, czyli jest to świadczenie powszechne, nakazane poprzez odpowiednie regulacje prawne,
- nieodpłatne, czyli płacący podatek nie ma prawa oczekiwać w zamian żadnego innego świadczenia ze strony pobierającego podatek,
- przymusowe, czyli nie ma możliwości wyboru, czy chce się płacić podatki czy nie; przymusowość podatku wynika z uprawnień państwa do przymusu poboru,
- bezzwrotne, czyli nie ma możliwości zwrotu prawidłowo naliczonego i pobranego podatku – jest to świadczenie definitywne,
- świadczenie pieniężne, czyli podatek, może być pobierane tylko w formie pieniądza, nie dopuszcza się pobierania podatku w naturze.

Ponadto wskazani zostali beneficjenci (odbiorcy) podatków – Skarb Państwa, województwo, powiat lub gmina.

Podstawą istniejącego obecnie systemu podatkowego w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483). W szczególności dotyczy to dwóch artykułów:

Art. 84

Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie.

Art. 217

Nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.

Schemat powiązań regulacji prawnych w zakresie podatków w Polsce przedstawiono na rysunku 6.1.

Rysunek 6.1. Powiązania regulacji prawnych w zakresie podatków w Polsce

Źródło: Kalinowski [2009], s. 15.

Procedura postępowania administracyjnego pomiędzy organami państwa a obywatelami uregulowana jest w ustawie Kodeks postępowania administracyjnego. W zakresie przedmiotowym wymienionej ustawy wyłączony został obszar podatków poprzez wskazanie właściwości w tym zakresie kolejnej ustawy – Ordynacja podatkowa.

Ordynacja podatkowa reguluje:

- 1) organy podatkowe i ich właściwość,
- 2) zobowiązania podatkowe,
- 3) postępowanie podatkowe,
- 4) czynności sprawdzające,
- 5) kontrolę podatkową,
- 6) tajemnicę skarbową,
- 7) przepisy karne,
- 8) zaświadczenia.

Ordynacja podatkowa jest podstawowym aktem prawnym w polskim systemie podatkowym.

Na rys. 6.2 zaprezentowano hierarchię ustaw podatkowych w Polsce.

Rysunek 6.2. Hierarchia ustaw podatkowych w Polsce

Źródło: Kalinowski [2009], s. 15.

Ordynacja podatkowa to obszerny akt prawny złożony z 344 artykułów. Pomimo tego nie zawiera ona regulacji dotyczących poszczególnych podatków, lecz jedynie tzw. delegację ustawową do unormowania

tych zagadnień w kolejnych ustawach. Na system podatkowy w Polsce składa się 12 tytułów podatkowych, które są dzielone według różnych kryteriów. Na rys. 6.3 przedstawiono szczegółowy ich wykaz wraz z odpowiednimi źródłami regulacji.

PODATEK AKCYZOWY	•Ustawa o podatku akcyzowym
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH	•Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych •Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne •Ustawa o szczególnych rozwiązaniach dla podatników uzyskujących niektóre przychody poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH	•Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych
PODATEK LEŚNY	•Ustawa o podatku leśnym •Ustawa o lasach
PODATEK OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH	•Ustawa o podatku od czynności cywilnoprawnych
PODATEK OD GIER	•Ustawa o grach i zakładach wzajemnych •Ustawa o grach hazardowych
PODATKI LOKALNE	•Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych
PODATEK OD SPADKÓW I DAROWIZN	•Ustawa o podatku od spadków i darowizn
PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG	•Ustawa o podatku od towarów i usług
PODATEK ROLNY	•Ustawa o podatku rolnym
PODATEK TONAŻOWY	•Ustawa o podatku tonażowym
PODATEK OD WYDOBYCIA NIEKTÓRYCH KOPALIN	•Ustawa o podatku od wydobywania niektórych kopalin

Rysunek 6.3. Wykaz ustaw szczegółowych dotyczących poszczególnych podatków

Źródło: opracowanie własne.

Podatki w Polsce można klasyfikować według różnych kryteriów. Pierwszym z nich jest sposób poboru: bezpośrednio od podatnika lub w sposób pośredni, poprzez innych płatników. Do podatków bezpośrednich zaliczamy:

- 1) podatek dochodowy od osób fizycznych,
- 2) podatek dochodowy od osób prawnych,
- 3) podatek od spadków i darowizn,
- 4) podatek od czynności cywilnoprawnych,
- 5) podatek rolny,
- 6) podatek leśny,
- 7) podatki lokalne (od nieruchomości oraz od środków transportu),
- 8) podatek tonażowy,
- 9) podatek od wydobycia niektórych kopalin.

Podatkami pośrednimi są:

- 1) podatek od towarów i usług,
- 2) podatek akcyzowy,
- 3) podatek od gier.

Innym kryterium podziału jest przedmiot opodatkowania. Wyróżnia się tu opodatkowanie według czterech różnych tytułów: dochodu, przychodu, majątku lub wydatku. Podział podatków według kryterium przedmiotu opodatkowania został zaprezentowany na rys. 6.4.

Podstawy do obliczenia wysokości podatku (zobowiązania podatkowego) mogą być różne w zależności od rodzaju podatku. Może to być dochód, przychód, majątek lub wydatek.

Opodatkowanie dochodu	• Podatek dochodowy od osób fizycznych (z wyłączeniem zryczałtowanego podatku dochodowego) • Podatek dochodowy od osób prawnych • Podatek tonażowy
Opodatkowanie przychodu	• Podatek dochodowy od osób fizycznych w formie zryczałtowanego podatku dochodowego • Podatek leśny • Podatek rolny
Opodatkowanie majątku	• Podatek od spadków i darowizn • Podatek od czynności cywilnoprawnych • Podatek od nieruchomości • Podatek od środków transportowych • Podatek od wydobycia niektórych kopalin
Opodatkowanie wydatku	• Podatek od towarów i usług • Podatek akcyzowy • Podatek od gier

Rysunek 6.4. Podział podatków według przedmiotu opodatkowania

Źródło: opracowanie własne.

Następnym istotnym kryterium klasyfikacyjnym podatków w Polsce jest ich odbiorca (beneficjent). Wyróżniamy tu trzy kategorie podatków:

- 1) podatki centralne,
- 2) podatki lokalne,
- 3) podatki mieszane.

Do podatków centralnych zaliczamy m.in. podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy, podatek od gier, podatek od wydobycia niektórych kopalin. Z kolei w skład podatków lokalnych wchodzi: podatek od spadków i darowizn, podatek od czynności cywilnoprawnych, podatek od nieruchomości, podatek leśny, podatek rolny oraz podatek od środków transportowych. Przykładem podatków mieszanych są podatki dochodowe, zarówno od osób fizycznych, jak i od osób prawnych.

Podatki spełniają istotną rolę w systemie administracyjnym państwa polskiego. Są podstawowym źródłem finansowania wszystkich zobowiązań państwa w stosunku do obywateli. Pełnią one trzy podstawowe funkcje:

- 1) fiskalną (inaczej dochodową),
- 2) regulacyjną (inaczej redystrybucyjną),
- 3) stymulacyjną (inaczej motywującą).

Funkcja fiskalna jest najważniejsza, gdyż zapewnia wpływy do budżetu państwa, które są potem przeznaczane na cele określone w odrębnych ustawach.

Funkcja regulacyjna w Polsce jest wypełniana przy pomocy progresywnej skali podatku dochodowego od osób fizycznych – obciążenia fiskalne mają za zadanie korygować (zblizać do siebie) dochody różnych grup społecznych.

Funkcja stymulacyjna polega na takim ustalaniu przepisów prawa podatkowego, aby kierunkować działalność podmiotów gospodarczych zgodnie ze strategią rozwoju przyjętą przez Polskę. Przykładem takiego działania są np. różnego rodzaju ulgi (inwestycyjne, prorodzinne itd.).

Idealny model systemu podatkowego polega na stosowaniu jednego podatku dla spełnienia wszystkich opisanych funkcji. Jest to jednak sytuacja czysto teoretyczna, gdyż praktyka – zarówno polska, jak i światowa – wskazuje jednoznacznie, że niezbędne do tego celu jest stosowanie wielu różnych tytułów i mechanizmów podatkowych.

Podatki w Polsce zasilają zarówno budżet centralny, jak i budżety lokalne (np. powiaty, gminy)

Celem poboru podatków jest nie tylko uzyskanie wpływów budżetowych. Oprócz funkcji fiskalnej pełnią one jeszcze funkcję regulacyjną i stymulacyjną.

6.1. Ordynacja podatkowa – przegląd najważniejszych regulacji

Jak zaznaczono w poprzednim punkcie, Ordynacja podatkowa to obszerny akt prawny złożony z 344 artykułów. Unormowano w nim wszystkie ogólne tytuły prawa podatkowego. Ich analizę należy rozpocząć od zbioru podstawowych definicji:

- 1) **księgi podatkowe** – są to księgi rachunkowe¹, podatkowa księga przychodów i rozchodów, ewidencje oraz rejestry, do których prowadzenia dla celów podatkowych, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązani są podatnicy, płatnicy lub inkasenci,
- 2) **działalność gospodarcza** – rozumie się przez to każdą działalność zarobkową w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, w tym wykonywanie wolnego zawodu, a także każdą inną działalność zarobkową prowadzoną we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej lub osoby wykonującej taką działalność – do przedsiębiorców,
- 3) **obowiązkiem podatkowym** jest wynikająca z ustaw podatkowych nieskonkretyzowana powinność przymusowego świadczenia pieniężnego w związku z zaistnieniem zdarzenia określonego w tych ustawach,
- 4) **zobowiązaniem podatkowym** jest wynikające z obowiązku podatkowego zobowiązanie podatnika do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu albo gminy podatku w wysokości, terminie oraz miejscu określonym w przepisach prawa podatkowego,
- 5) **podatnik** – to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, podlegająca na mocy ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu,
- 6) **płatnik** – to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu,
- 7) **inkasent** – to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana do pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu.

1 Księgi rachunkowe to księgi prowadzone zgodnie z regulacjami ustawy o rachunkowości.

Przykład 1

Biuro Rachunkowe „BILANS DUO” Stefan Kowalski wystawiło polecenie przelewu na rzecz następujących podatków:

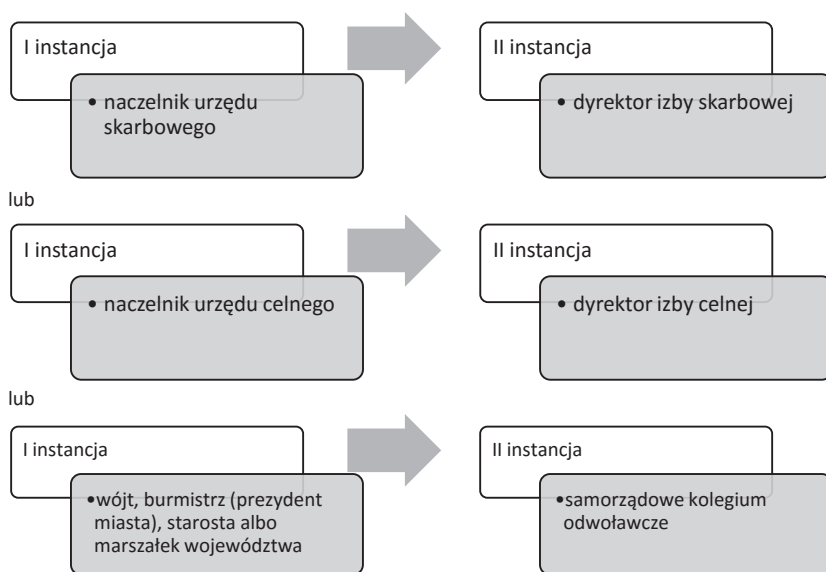
- 1) 234 zł z tytułu zaliczki miesięcznej na podatek dochodowy od osób fizycznych (w tym przypadku podatnik – właściciel Stefan Kowalski – dokonuje zapłaty we własnym imieniu, czyli występuje również w roli płatnika),
- 2) 320 zł z tytułu podatku dochodowego od umowy zlecenia studenta Norberta Widawskiego (w tym przypadku podatnikiem jest Norbert Widawski, natomiast płatnikiem – Biuro Rachunkowe „BILANS DUO” Stefan Kowalski).

Za pobór, kontrolę i wydawanie decyzji podatkowych (pierwsza instancja) odpowiedzialny jest co do zasady naczelnik urzędu skarbowego zgodnie z podziałem terytorialnym Polski. W szczególnych przypadkach mogą to być: naczelnik urzędu celnego, wójt, burmistrz (prezydent miasta), starosta albo marszałek województwa. Dotyczy to np. podatku rolnego lub podatku leśnego.

Drugą instancją w strukturze polskiego systemu podatkowego jest dyrektor izby skarbowej, lub w szczególnych przypadkach odpowiednio dyrektor izby celnej lub samorządowe kolegium odwoławcze. Ogólną strukturę organów podatkowych w Polsce zaprezentowano na rys. 6.5. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że ustawodawca przewidział w Ordynacji podatkowej wyjątki od przedstawionych reguł (por. art. 13 i art. 13a), które jednak, ze względu na cel rozdziału, nie będą dalej szczegółowo analizowane.

Jednym z poważniejszych problemów dla podatników, związanych z systemem podatkowym w Polsce, jest duża zmienność naszego prawa podatkowego i wynikający stąd brak jednolitości postępowania w tym obszarze. Dodatkowo, istniejące przepisy często nie są jednoznaczne, co dodaje kolejny element ryzyka dla podatnika – niejednoznaczność interpretacji regulacji przez organy fiskalne. Problem ten dostrzegany jest przez przedstawicieli Ministerstwa Finansów, które od wielu lat intensywnie stara się temu zaradzić. W tym celu ujednolicono właściwość organów uprawnionych do wydawania jednoznacznych dla podatnika interpretacji podatkowych. Co do zasady właściwy jest tu minister finansów, który upoważnił w tym zakresie dyrektorów pięciu izb skarbowych: w Bydgoszczy, Katowicach, Łodzi, Warszawie i Poznaniu, zgodnie z właściwością terytorialną osoby składającej wniosek o interpretację (np. dla podatnika z województwa łódzkiego właściwym jest dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi). Wniosek o wydanie interpretacji przepisów prawa podatkowego może złożyć każdy zainteresowany,

Zmienność prawa podatkowego oraz jego różna interpretacja nie tylko przez podatników, lecz także przez organy skarbowe, jest jedną z poważniejszych wad polskiego systemu podatkowego.

Rysunek 6.5. Ogólna struktura organów podatkowych w Polsce

Źródło: Kalinowski [2009], s. 20

niezależnie od roli, jaka mu przypada w systemie podatkowym (płatnik, podatnik, inkasent itd.). Wniosek taki składa się na formularzach ORD-IN oraz ORD-IN/A (obecnie opłata za złożenie takiego wniosku wynosi 40 zł od każdego stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego będącego przedmiotem wniosku) osobiście lub do właściwego biura Krajowej Informacji Podatkowej (por. tab. 6.1).

Dyrektor Izby Skarbowej, do którego trafia wniosek o interpretację indywidualną, ma trzy miesiące na wydanie wiążącej opinii. Jeżeli po wydaniu interpretacji przepisów prawa podatkowego wnioskodawca nie zgadza się z nią, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia interpretacji powinien poinformować o tym fakcie organ, który wydał interpretację i poprosić o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jeżeli organ podtrzyma swoje stanowisko, wnioskodawcy w ciągu 30 dni przysługuje prawo do wniesienia skargi do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Zgodnie z regulacjami Ordynacji podatkowej **zobowiązanie podatkowe** powstaje z dniem:

- 1) zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa podatkowa wiąże powstanie takiego zobowiązania,
- 2) doręczenia decyzji organu podatkowego, ustalającej wysokość tego zobowiązania.

Tabela 6.1. Adresy biur Krajowej Informacji Podatkowej

Organ upoważniony do wydania interpretacji indywidualnej	Właściwe biuro Krajowej Informacji Podatkowej	Adres
Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy	Biuro Krajowej Informacji Podatkowej w Toruniu	ul. Św. Jakuba 20, 87-100 Toruń
Dyrektor Izby Skarbowej w Katowicach	Biuro Krajowej Informacji Podatkowej w Bielsku-Białej	ul. Traugutta 2a, 43-300 Bielsko-Biała
Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi	Biuro Krajowej Informacji Podatkowej w Piotrkowie Trybunalskim	ul. Wronia 65, 97-300 Piotrków Trybunalski
Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu	Biuro Krajowej Informacji Podatkowej w Lesznie	ul. Dekana 6, 64-100 Leszno
Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie	Biuro Krajowej Informacji Podatkowej w Płocku	ul. 1 Maja 10, 09-402 Płock

Źródło: Ministerstwo Finansów, <http://www.mf.gov.pl/administracja-podatkowa/dzialalnosc/interpretacje-podatkowe/interpretacje-indywidualne;jsessionid=31861249B29AC14D3E11CEC09766F189> (dostęp: 3.11.2015).

Jeżeli podatnik, mimo ciążącego na nim obowiązku, nie zapłacił w całości lub w części podatku, nie złożył deklaracji albo nieprawidłowo ustalił wysokość zobowiązania podatkowego, to organ podatkowy w wyniku postępowania podatkowego wydaje decyzję, w której określa wysokość zobowiązania podatkowego.

Podatnik odpowiada całym swoim majątkiem za swoje zobowiązania podatkowe. Nie ponosi jednak odpowiedzialności z tytułu zaniżenia lub nieujawnienia przez płatnika podstawy opodatkowania do wysokości zaliczki, do której pobrania zobowiązany jest płatnik. W przypadku małżonków odpowiedzialność podatnika obejmuje jego majątek indywidualny oraz majątek wspólny podatnika i jego małżonka.

Zaległością podatkową jest podatek lub zaliczka na podatek niezapłacona w terminie płatności. Od zaległości podatkowych naliczane są **odsetki za zwłokę** – nalicza je podatnik, płatnik, inkasent, następca prawny lub osoba trzecia odpowiadająca za zaległości podatkowe.

Odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku do terminu wpłaty podatku. Ustawodawca wskazał w Ordynacji podatkowej wyjątki, kiedy nie nalicza się odsetek za zwłokę. Są to m.in. następujące sytuacje:

- 1) jeżeli wysokość odsetek nie przekracza trzykrotności wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez Poczta Polską za polecenie przesyłki listowej,

- 2) za okres od dnia wszczęcia postępowania podatkowego do dnia doręczenia decyzji organu pierwszej instancji, jeżeli decyzja nie została doręczona w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania,
- 3) za okres od dnia następnego po upływie dwóch lat od dnia złożenia deklaracji, od zaległości związanych z popełnionymi w deklaracji błędami rachunkowymi lub oczywistymi omyłkami, jeżeli w tym okresie nie zostały one ujawnione przez organ podatkowy,
- 4) jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.

Stawka odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych wynosi 200% podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego ustalonej zgodnie z przepisami o Narodowym Banku Polskim. Odsetki od zaległości oblicza się wg następującego wzoru:

$$O = \frac{x \cdot t \cdot S\%}{365}$$

gdzie:

O – wartość odsetek²,

x – kwota zaległości podatkowej,

t – liczba dni zwłoki,

$S\%$ – stawka odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych wyrażona w procentach.

W przypadku złożenia prawnie skutecznej korekty deklaracji wraz z uzasadnieniem przyczyn korekty i zapłaty w całości, w ciągu 7 dni od dnia złożenia korekty zaległości podatkowej, stosuje się obniżoną stawkę odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych w wysokości 75% stawki podstawowej.

Zobowiązanie podatkowe wygasa w całości lub w części w wyniku zapłaty, pobrania podatku przez płatnika lub inkasenta, potrącenia, zaliczenia nadpłaty lub zaliczenia zwrotu podatku, zaniechania poboru, przeniesienia własności rzeczy lub praw majątkowych, przejęcia własności nieruchomości lub prawa majątkowego w postępowaniu

2 Dla celów obliczenia zobowiązania z tytułu odsetek wartość odsetek (O) należy zaokrąglić do pełnych złotych, tj. końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 gr pomija się, a końcówki kwot wynoszące 50 i więcej gr podwyższa się do pełnych złotych – podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach oraz art. 63 ustawy Ordynacja podatkowa.

Przykład 2³

Stefan Zapominalski prowadzi działalność gospodarczą podlegającą m.in. opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. W dniu 25 września 2014 r. złożył deklarację VAT-7, w której wykazał 2400 zł podatku VAT należnego do zapłaty. Ze względu na dużą liczbę innych obowiązków Stefan Zapominalski nie pamiętał jednak o uregulowaniu swojego zobowiązania w terminie. Przypomniat sobie o tym dopiero 5 grudnia 2009 r. W dniu tym dokonał przelewu kwoty głównej (2400 zł) oraz kwoty odsetek za zwłokę w wysokości 7 zł, wyliczonych w następujący sposób:

$$\frac{2400 \text{ PLN} \cdot 13 \text{ dni} \cdot 10\%}{365 \text{ dni}} + \frac{2400 \text{ PLN} \cdot 58 \text{ dni} \cdot 8\%}{365 \text{ dni}} = 39,05753 \approx 39,00$$

Przykład 3⁴

Bronisław Wymagający, prowadzący działalność gospodarczą, zlecił wewnętrzną kontrolę pracy obsługującego go biura rachunkowego. W wyniku otrzymanego 15 lipca 2015 r. raportu dowiedział się, że przy obliczaniu podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2014 nie zostały uwzględnione przychody zarejestrowane w kasie fiskalnej. W wyniku tego kwota podatku zapłaconą 30 kwietnia 2015 r. przy rozliczeniu rocznym została zaniżona o 14 500 zł. Bronisław Wymagający w dniu 16 lipca 2015 r. złożył korektę deklaracji podatkowej i tego samego dnia wpłacił całą zaległą kwotę wraz z odsetkami, stosując obniżoną stawkę od zaległości podatkowych, wyliczonych w następujący sposób:

$$\frac{14500 \text{ PLN} \cdot 77 \text{ dni} \cdot 6\%}{365 \text{ dni}} = 183,5342 \approx 184,00$$

Gdyby Bronisław Wymagający nie uiścił w ciągu 7 dni od złożenia korekty zaległości podatkowej, musiałby zastosować podstawową stawkę od zaległości podatkowych, która w podanym okresie wynosiła 8%. Wartość odsetek równałaby się wtedy 245,00 zł:

$$\frac{14500 \text{ PLN} \cdot 77 \text{ dni} \cdot 8\%}{365 \text{ dni}} = 244,7123 \approx 245,00$$

3 W przykładzie 2 przyjęto obowiązujące w danym okresie wysokości stawek odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, tj. na dzień 30 września 2015 r. obowiązywały one w wysokości 8% (od 9 października 2014 r.), zaś w okresie wcześniejszym (4 lipca 2013 r. – 8 października 2014 r.) stawka odsetek była ustalona na poziomie 10% (na podstawie: obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 9 lipca 2013 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych; obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 10 października 2014 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych).

4 Dla przykładu 3 w podanym okresie stawka obniżona odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych wynosiła 6% (obowiązuje od 9 października 2014 r.) na podstawie obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 10 października 2014 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych.

egzekucyjnym, umorzenia zaległości, przedawnienia, zwolnienia z obowiązku zapłaty

Za **termin dokonania zapłaty** podatku uważa się dzień wpłaty kwoty podatku lub dzień obciążenia rachunku bankowego podatnika na podstawie polecenia przelewu.

6.2. Wybór formy opodatkowania w małych i średnich przedsiębiorstwach

Podstawowym aktem prawnym w zakresie zasad prowadzenia działalności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw jest ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Reguluje ona podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania organów administracji publicznej w tym zakresie. Ustawa nie obejmuje działalności rolniczej.

Drugim równie istotnym aktem prawnym jest Kodeks spółek handlowych⁵. Reguluje on tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej **przedsiębiorcą** jest osoba fizyczna lub osoba prawna wykonująca we własnym imieniu **działalność gospodarczą**, czyli zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Osoby fizyczne mogą prowadzić działalność gospodarczą zorganizowaną według różnych form prawnych objaśnionych na rys. 6.6. Wybór formy prowadzenia działalności jest uzależniony od wielu różnych czynników, do których można zaliczyć m.in.:

- 1) rodzaj prowadzonej działalności,
- 2) czy działalność ma być prowadzona samodzielnie, czy też wspólnie z inną osobą (osobami),
- 3) rodzaj ewidencji księgowej, którą przedsiębiorca zamierza prowadzić,
- 4) zakres odpowiedzialności przedsiębiorcy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej,
- 5) rodzaj opodatkowania podatkiem dochodowym (podatek dochodowy od osób fizycznych lub podatek dochodowy od osób prawnych).

Odpowiedni wybór formy opodatkowania oraz rodzaju prowadzonej działalności często determinuje późniejszą efektywność i elastyczność gospodarczą, stąd też warto poświęcić czas na właściwe przemyślenie tego zagadnienia, aby uniknąć niepotrzebnych problemów w przyszłości.

5 Por. ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych.

Oprócz form działalności gospodarczej osób fizycznych (por. rys. 6.6) występują formy działalności gospodarczej, których prowadzenie wiąże się z uzyskaniem tzw. osobowości prawnej. Do najczęściej występujących zaliczają się **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością** oraz **spółki akcyjne**.

W zależności od formy prawnej działalności gospodarczej dostępne są różne formy prowadzenia ewidencji księgowo-podatkowej, co szczegółowo objaśnia tab. 6.2.

Podstawową formą ewidencji podatkowej są księgi rachunkowe prowadzone według zasad ustawy o rachunkowości.

Rysunek 6.6. Formy prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6.2. Formy ewidencji księgowo-podatkowej działalności gospodarczej

Wyszczególnienie	Karta podatkowa	Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	Podatkowa książka przychodów i rozchodów	Księgi rachunkowe (pełna księgowość)
Działalność gospodarcza	TAK	TAK	TAK	TAK
Spółka cywilna	TAK	TAK	TAK	TAK
Spółka jawna	NIE	TAK	TAK	TAK
Spółka partnerska	NIE	NIE	TAK	TAK
Spółka komandytowa	NIE	NIE	NIE	TAK
Spółka komandytowo-akcyjna	NIE	NIE	NIE	TAK
Spółka z o.o.	NIE	NIE	NIE	TAK
Spółka akcyjna	NIE	NIE	NIE	TAK

Źródło: opracowanie własne.

Formy ewidencji księgowo-podatkowej można podzielić na dwie grupy:

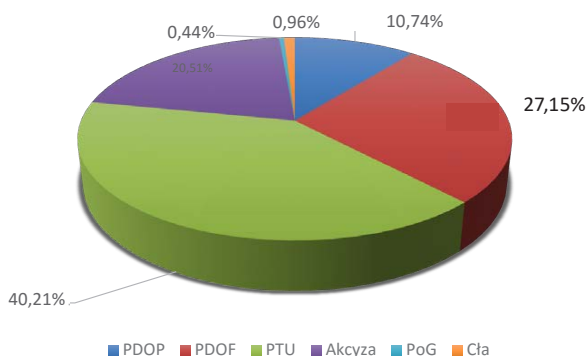
- a) księgi rachunkowe (pełna księgowość),
- b) ewidencja uproszczona.

Co do zasady przyjmuje się, że podstawową formą dokumentacji podatkowej są księgi rachunkowe prowadzone według zasad określonych w ustawie o rachunkowości. Ustalenie zobowiązania podatkowego za pomocą tego narzędzia jest możliwe dla każdego podatnika prowadzącego działalność gospodarczą, niezależnie od wybranej przez siebie formy (por. tab. 6.2).

Dla niektórych grup podatników będących osobami fizycznymi regulacje podatkowe zezwalają na obliczanie zobowiązania podatkowego według jednego z trzech sposobów: zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej, ryczałt ewidencjonowany lub zasady ogólne dokumentowane podatkową księgą przychodów i rozchodów.

Niezależnie od wyboru formy opodatkowania podatkiem dochodowym osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą musi również dokonać wyboru z punktu widzenia podatku od towarów i usług (skrót polski to PTU, popularnie podatek ten jest nazywany VAT od angielskiej nazwy: *Value Added Tax*). Podatek ten został wprowadzony w Polsce ustawą z dnia 8 stycznia 1993 r., a następnie w wyniku konieczności harmonizacji polskiego prawa podatkowego z prawem UE uchwalono nową ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. Podatek VAT jest najważniejszym z podatków z punktu widzenia dochodów budżetowych, co zaprezentowano na rys. 6.7.

Najważniejszym podatkiem z punktu widzenia wielkości uzyskiwanych wpływów do budżetu państwa jest podatek od towarów i usług, nazywany popularnie VAT.

Rysunek 6.7. Wpływy budżetowe w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów, http://www.finance.mf.gov.pl/documents/766655/5018330/wplywy_12_2015.pdf (dostęp: 10.10.2016).

Twórcą koncepcji podatku od towarów i usług był niemiecki przedsiębiorca Carl Friedrich von Siemens, który w swoich pracach z 1920 r. wyłożył jego ideę [Ebrill, Keen, Perry (eds.) 2001, s. 4]. Jednak powszechnie za twórcę VAT uważany jest francuski ekonomista Maurice Lauré [Ehtisham, Abdulrazak 2010, s. 25]. Podatek od towarów i usług uważany jest przez wielu ekonomistów za lepszą alternatywę niż podatek obrotowy⁶, choć zdania na ten temat są podzielone⁷.

Podatek VAT ma na celu opodatkowanie nie tylko tej części wartości przedmiotu opodatkowania, która została dodana (wytworzona) przez podatnika.

Podatek od towarów i usług (inaczej – podatek od wartości dodanej, VAT) polega na opodatkowaniu jedynie tzw. wartości dodanej przez każdego uczestnika rynku na drodze produktu – od surowca do wyrobu gotowego. W związku z tym konstrukcja tego podatku zakłada, że podatek zostaje zapłacony od różnicy pomiędzy kosztami zakupu a ceną dalszej sprzedaży. Wymaga to połączenia dwóch wielkości:

- a) **podatku należnego (wartość dodatnia)** – jest to wysokość podatku VAT obliczonego jako procent (odpowiednia stawka podatku VAT) od przychodów ze sprzedaży produktów,
- b) **podatku naliczonego (wielkość ujemna)** – jest to wysokość podatku VAT wynikająca z faktur zakupu towarów, materiałów lub usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Przykład 4

Zygmunt Obrotowy prowadzący działalność gospodarczą jest podatnikiem podatku od towarów i usług (VAT). Zakupił on od swojego dostawcy materiały (blachę) za kwotę netto 10 000 zł plus podatek VAT 23% – 2300 zł. Następnie wyprodukował z tego kątowniki, które sprzedał do hurtowni za kwotę 18 000 netto plus podatek VAT 23% – 4140 zł:

- a) w związku z tym VAT należny (+): +4140,00
- b) VAT naliczony (-): -2300,00
- c) VAT do zapłaty: 1840,00

6 Podatek obrotowy – to podatek pośredni płacony przez osoby i instytucje prowadzące działalność gospodarczą jako określony procent od obrotu (przychodu). Zaletą podatku obrotowego jest jego prostota oraz ograniczenie liczby płatników, przy jednoczesnym opodatkowaniu w sposób pośredni wszystkich obywateli, natomiast wadą jest – w zależności od tego, czy obejmuje również półprodukty – konieczność stosowania podwójnych cen na niektóre artykuły (z podatkiem i bez) bądź wielokrotne opodatkowywanie tego samego dobra: najpierw jako półproduktów, później jako towaru finalnego. W Polsce podatek obrotowy funkcjonował do 1993 r. (został zastąpiony podatkiem VAT). Obejmował tylko dobra konsumpcyjne i wynosił 20% (przychody ze sprzedaży towarów) i 5% (przychody ze sprzedaży usług). Podatek obrotowy płaciły także firmy handlowe i był to zawsze 1% od przychodu ze sprzedaży. Stawka 20% dotyczyła producentów, a 5% usługodawców.

7 Ponieważ celem niniejszego podrozdziału jest przedstawienie praktycznych wskazówek dotyczących wyboru formy opodatkowania, problem ten nie jest przedmiotem dalszych rozważań.

Możliwość odliczenia podatku naliczonego przysługuje jedynie podmiotom będącym zarejestrowanymi podatnikami podatku VAT. Ustawa o podatku od towarów i usług reguluje dwa rodzaje zwolnień od tego podatku:

- 1) zwolnienia „podmiotowe”,
- 2) zwolnienia przedmiotowe.

Zwolnienia „podmiotowe” dotyczą całego przedsiębiorstwa, niezależnie od rodzaju wykonywanej działalności. Wysokość zwolnienia zależy od poziomu uzyskiwanych przychodów i wynosi 150 000 zł, zaś przedsiębiorcy uzyskujący przychody poniżej tej kwoty mogą wybrać zwolnienie z VAT. Cudysłów obejmujący wyraz „podmiotowe” wynika z faktu, że od roku 2014 bierze się pod uwagę wszystkie osiągnięte przez jednostkę przychody, niezależnie od tego, czy są one objęte ustawą o podatku od towarów i usług czy nie⁸.

Zwolnienia przedmiotowe dotyczą rodzaju (przedmiotu) wykonywanej działalności. Na przykład długoterminowy wynajem nieruchomości na cele mieszkaniowe jest obecnie zwolniony przedmiotowo z podatku VAT, zatem przedsiębiorca wykonujący taką działalność, niezależnie od uzyskiwanych z tego tytułu przychodów, nie będzie płacił VAT należnego ani nie będzie miał możliwości odliczania VAT naliczonego (od zakupów dotyczących tego przedmiotu działalności dokonanych od płatników podatku VAT).

Oprócz opisanych wcześniej zwolnień podmiotowych i przedmiotowych istnieje duża grupa przychodów, które nie są objęte w ogóle ustawą o podatku od towarów i usług. Przykładem są tu chociażby przychody z tytułu działalności ubezpieczeniowej lub uzyskiwane dotacje czy subwencje. W tych przypadkach regulacje dotyczące podatku VAT nie mają zastosowania.

Dla wielu przedsiębiorców trudna do zrozumienia jest szczególna konstrukcja zakresu opodatkowania przychodów podatkiem od towarów i usług, a w szczególności występowanie trzech odrębnie definiowanych typów przychodów, od których *de facto* tego podatku się nie płaci. Są to przychody nieobjęte ustawą o VAT, przychody zwolnione z VAT (stawka ZW) oraz przychody opodatkowane stawką 0% (czyli w praktyce we wszystkich tych sytuacjach podatek należny zawsze wynosi 0 zł). Okazuje się, że każdy ze wskazanych przypadków jest inny

W niektórych przypadkach podatnik ma możliwość wyboru, czy zostać podatnikiem podatku VAT, czy też nie. Wybór ten zależy od wielkości wykonywanej działalności gospodarczej oraz od jej rodzaju.

8 Na przykład broker ubezpieczeniowy sprzedaje w ramach swojej działalności ubezpieczenia, które nie są w ogóle objęte ustawą o podatku od towarów i usług. Przed rokiem 2014 przychodów z tego tytułu nie brał pod uwagę przy ustaleniu wysokości przychodów będących podstawą do zwolnienia podmiotowego z VAT. Po roku 2014 regulacje nakazały zmianę tego podejścia.

i podmiotom, u których one występują, przysługują odmienne prawa. Najprostszym przykładem będzie różnica pomiędzy stawką podatku VAT ZW i 0%. W pierwszym przypadku ZW oznacza zwolnienie z VAT, czyli zwolnienie zarówno z VAT należnego (do zapłaty), jak i z prawa do odliczenia VAT naliczonego. Zatem przedsiębiorca stosujący do swoich przychodów stawkę ZW nie ma możliwości zwrotu podatku VAT naliczonego od dokonanych zakupów związanych ze swoją działalnością. Gdyby jednak zamiast stawki ZW była stawka 0%⁹, to sytuacja zmienia się diametralnie. Jest to wtedy działalność opodatkowana, a nie zwolniona (choć w obu przypadkach nie płaci się VAT należnego) i z tego tytułu przysługuje podatnikowi VAT prawo do odliczania VAT naliczonego (od dokonywanych zakupów). W efekcie końcowym podatnik taki (zakładając, że cała jego działalność jest opodatkowana podatkiem 0%) będzie regularnie otrzymywał zwrot z urzędu skarbowego zapłaconego przy zakupach podatku VAT. Jest to dość nietypowa sytuacja w obszarze podatków, możliwa ze względu na szczególną konstrukcję podatku od towarów i usług, gdy to nie podatnik płaci podatek do organów skarbowych, lecz to one mu tenże podatek wpłacają.

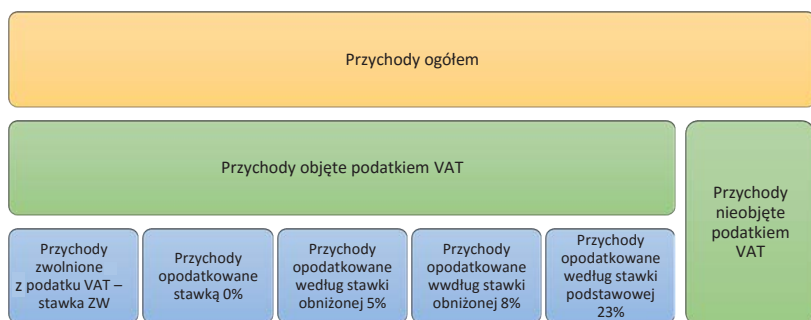
Niezależnie od opisanych wcześniej stawek podatkowych VAT obecnie w Polsce funkcjonują jeszcze: stawka podstawowa 23% i dwie stawki obniżone (5% i 8%). Zakres opodatkowania uzyskiwanych przychodów podatkiem VAT przedstawiono na rysunku 8. Stawka 5% dotyczy podstawowych produktów żywnościowych, książek drukowanych oraz wydawanych elektronicznie, jak również czasopism specjalistycznych¹⁰. Natomiast druga ze stawek obniżonych (8%) ma zastosowanie między innymi dla artykułów dziecięcych czy dla usług budowlanych dotyczących budownictwa mieszkaniowego¹¹.

Czy warto być podatnikiem podatku VAT? To pytanie zadaje sobie wielu przedsiębiorców. Z pozoru prosta odpowiedź – jeśli to możliwe to zdecydowanie nie, bo jak można nie płacić podatku, to jest to korzystniejsze – okazuje się w wielu sytuacjach nietrafiona. Pomijając opisany wcześniej przypadek wykonywania działalności opodatkowanej stawką VAT 0%, gdzie podatek VAT będzie zwracany, a nie płacony, istnieje jeszcze szereg innych czynników mogących wpływać na to,

9 Stawka VAT 0% dotyczy tzw. wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów oraz eksportu towarów.

10 Szczegółowy wykaz towarów objętych obniżoną stawką VAT 5% zawiera załącznik 10 do ustawy o podatku od towarów i usług.

11 Szczegółowy wykaz towarów objętych obniżoną stawką VAT 5% zawiera załącznik 3 do ustawy o podatku od towarów i usług.

Rysunek 6.8. Zakres opodatkowania uzyskiwanych przychodów podatkiem VAT

Źródło: opracowanie własne.

że bycie podatnikiem VAT będzie dla przedsiębiorcy bardziej korzystne niż możliwość zrezygnowania z tego. Każda z sytuacji biznesowych wymaga odrębnej analizy, jednak można wskazać na dwa podstawowe pytania, które praktycznie zawsze będą pojawiać się w tego typu rozważaniach.

Pierwsze z nich dotyczy tego, kto będzie głównym odbiorcą (klientem) usług lub produktów. Jeśli będzie to inny podatnik podatku od towarów i usług, prowadzący działalność opodatkowaną, to można założyć, że dodanie do ceny sprzedawanych dóbr podatku VAT będzie dla niego obojętne, gdyż ze względu na opisywaną wcześniej konstrukcję tego podatku klient w całości odliczy sobie tenże VAT jako VAT naliczony. Zatem zwiększenie ceny o VAT nie powinno istotnie wpływać na jego decyzje o wyborze danej oferty. Inaczej będzie, gdy odbiorcami mają być osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej lub też podmioty prowadzące działalność zwolnioną lub nieopodatkowaną VAT (np. szkoły, przedszkola, ośrodki pomocy społecznej itd.). Wtedy zwiększenie ceny o VAT będzie na pewno zauważalne.

Drugie pytanie nawiązuje do zróżnicowania stawek podatku VAT: jaka będzie przeważająca stawka w przypadku sprzedaży i zakupów? Jeżeli sprzedaż będzie opodatkowana jedną z obniżonych stawek (5% lub 8%) albo też stawką 0%, zaś od zakupów w większości będzie przewidziana możliwość odliczenia 23% VAT naliczonego, to jest to istotny argument, aby zostać podatnikiem podatku od towarów i usług.

Podsumowując rozważania dotyczące wyboru opodatkowania podatkiem VAT, należy stwierdzić, że zagadnienie to powinno być za każdym razem wnikliwie przeanalizowane i rozważone, gdyż podatek ten w niektórych sytuacjach może być dla przedsiębiorców dodatkowym wpływem, a nie wydatkiem, jak chociażby różnego rodzaju podatki dochodowe.

Decyzja o tym, czy zostać podatnikiem VAT czy też nie (jeżeli taki wybór jest możliwy) nie jest jednoznaczna i powinna być podjęta w każdym indywidualnym przypadku po szczegółowej analizie korzyści i kosztów z tym związanych.

6.3. Mały podatnik i jego przywileje

Pojęcie „małego podatnika” oraz wynikające z zaliczania się do tej grupy przywileje są często wykorzystywane w praktyce działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Pojęcie to funkcjonuje niezależnie w dwóch obszarach:

- a) podatku dochodowego,
- b) podatku od towarów i usług.

Co do zasady małym podatnikiem jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, uzyskująca stosunkowo niewielkie roczne przychody ze sprzedaży.

W przypadku **podatku dochodowego** pojęcie małego podatnika zostało zdefiniowane w art. 5a ust. 20 ustawy o podatku dochodowym (tzw. słowniczek pojęć). Jest to podatnik, u którego wartość przychodu ze sprzedaży (wraz z kwotą należnego podatku od towarów i usług) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 1 200 000 euro. Przeliczenia kwot wyrażonych w euro dokonuje się według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października poprzedniego roku podatkowego, w zaokrągleniu do 1000 zł. W roku 2015 limit ten wynosił 5 015 000 zł, zaś w roku 2016 to kwota 5 092 000 zł.

Mały podatnik (z punktu widzenia podatku dochodowego) może skorzystać m.in. z następujących przywilejów:

- a) **kwartalna metoda wpłacania zaliczek na podatek dochodowy** – zaliczki te wpłaca się co do zasady w okresach miesięcznych, jednak mali podatnicy mogą zmienić to na okresy kwartalne; ma to duże znaczenie w praktyce gospodarczej, ponieważ oprócz wpływu na zwiększenie płynności finansowej (zaliczki są wpłacane później) metoda kwartalna umożliwia zmniejszenie obciążeń związanych z ewidencjami podatkowymi (trzeba je uzgadniać raz na kwartał, a nie co miesiąc),
- b) **jednorazowa amortyzacja** środków trwałych zaliczanych do grup 3–8 Klasyfikacji Środków Trwałych (z wyłączeniem samochodów osobowych) w roku podatkowym, w którym środki te zostały wprowadzone do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym równowartości kwoty 50 000 euro łącznej wartości tych odpisów amortyzacyjnych; w roku 2016 to kwota 212 000 zł.

Ze względu na małych i średnich przedsiębiorców zdefiniowano pojęcie tzw. „małego podatnika”, który ma możliwość skorzystania z pewnych uproszczeń dotyczących naliczania i odprowadzania podatków.

W przypadku podatku dochodowego mały podatnik może skorzystać z kwartalnej metody wpłacania zaliczek na podatek dochodowy oraz z jednorazowej amortyzacji niektórych środków trwałych.

W ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych ustawodawca przewidział jeszcze jeden szczególny przywilej dotyczący małych i średnich przedsiębiorców – tzw. **kredyt podatkowy**, nie odwołując się jednak wprost do definicji małego podatnika. Opisywana regulacja dotyczy podatników, którzy spełniają łącznie następujące warunki (por. art. 44 ust. 7c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych):

- 1) w okresie poprzedzającym rok korzystania z tego zwolnienia osiągnęli przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej średniomiesięcznie w wysokości stanowiącej równowartość w złotych kwoty co najmniej 1000 euro, przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roku poprzedzającego rok rozpoczęcia tej działalności,
- 2) od dnia rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej do dnia 1 stycznia roku podatkowego, w którym rozpoczynają korzystanie ze zwolnienia, byli małym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej¹², a w okresie poprzedzającym rok korzystania ze zwolnienia zatrudniali, na podstawie umowy o pracę, w każdym miesiącu co najmniej 5 osób w przeliczeniu na pełne etaty,
- 3) w prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej nie wykorzystują środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także innych składników majątku o znacznej wartości¹³, udostępnionych im nieodpłatnie przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn, wykorzystywanych uprzednio w działalności gospodarczej prowadzonej przez te osoby i stanowiących ich własność,
- 4) złożyli właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego oświadczenie o korzystaniu z tego zwolnienia; oświadczenie składa się w formie pisemnej w terminie do dnia 31 stycznia roku podatkowego, w którym podatnik będzie korzystał z tego zwolnienia,

Kredyt podatkowy umożliwia rozłożenie na nieoprocentowane raty przez okres 5 lat zobowiązania podatkowego powstałego w pierwszym roku prowadzenia działalności gospodarczej.

12 Zgodnie z art. 105 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej za małego przedsiębiorcę uważa się takiego, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz osiągnął roczny obrót ze sprzedaży nie przekraczający 10 mln euro lub sumy aktywów jego bilansu na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły 10 mln euro.

13 Przez znaczną wartość rozumie się łączną wartość środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także innych składników majątku, stanowiącą równowartość w złotych kwoty co najmniej 10 000 euro, przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roku poprzedzającego rok korzystania z tego zwolnienia.

- 5) w roku korzystania ze zwolnienia są opodatkowani według metody progresywnej (nie skorzystali z możliwości wyboru podatku liniowego 19%).

Kredyt podatkowy to przywilej korzystny dla podatników, którzy w danym roku spodziewają się znaczących przychodów, a których koszty w danym roku nie wzrosną. Kredyt podatkowy mogą uzyskać wyłącznie podatnicy bezpośrednio po roku, w którym rozpoczęli po raz pierwszy prowadzenie działalności gospodarczej, jeżeli w roku jej rozpoczęcia działalność ta była prowadzona co najmniej przez pełnych 10 miesięcy, albo dwa lata po roku, w którym rozpoczęli prowadzenie tej działalności, jeżeli nie został spełniony warunek 10 miesięcy.

Spłata kredytu podatkowego następuje w ten sposób, że dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej łączy się z dochodem (stratą) z tego źródła wykazany w zeznaniach o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) składanych za pięć kolejnych lat następujących bezpośrednio po roku, w którym podatnik korzystał ze zwolnienia – w wysokości 20% tego dochodu w każdym z tych lat. Istotne jest to, iż kredyt podatkowy pozostaje nieoprocentowany – podatnik doliczający dochód z roku korzystania z kredytu podatkowego nie musi płacić odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej.

Z punktu widzenia **podatku od towarów i usług** definicja małego podatnika jest identyczna jak w przypadku podatku dochodowego – jest to podatnik, u którego wartość sprzedaży (wraz z kwotą podatku) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 1 200 000 euro (w 2016 r. 5 092 000 zł). Dodatkowo wyróżnia się jeszcze małego podatnika prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, zarządzającego funduszami inwestycyjnymi, będącego agentem, zleceniobiorcą lub inną osobą świadczącą usługi o podobnym charakterze, z wyjątkiem komisju – jeżeli kwota prowizji lub innych postaci wynagrodzenia za wykonane usługi (wraz z kwotą podatku) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 45 000 euro (w roku 2016 to kwota 191 000 zł).

Mały podatnik (z punktu widzenia podatku od towarów i usług) może skorzystać m.in. z następujących przywilejów:

- **kasowa metoda rozliczania podatku VAT** – obowiązek podatkowy w odniesieniu do dokonywanych przez małego podatnika dostaw towarów i świadczenia usług powstaje z dniem otrzymania całości lub części zapłaty (w przypadku dokonania dostawy towarów lub świadczenia usług na rzecz podatnika zarejestrowanego jako podatnik VAT czynny) lub z dniem otrzymania całości lub części

W przypadku podatku od towarów i usług mały podatnik może skorzystać z kasowej metody rozliczania podatku VAT oraz z rozliczenia kwartalnego.

zapłaty, nie później niż 180 dnia, licząc od dnia wydania towaru lub wykonania usługi (w przypadku dokonania dostawy towarów lub świadczenia usług na rzecz podmiotu innego niż podatnik VAT czynny);

- **kwartalna metoda rozliczania podatku VAT** – podatek od towarów i usług rozlicza się co do zasady w okresach miesięcznych, jednak mali podatnicy mogą zmienić to na okresy kwartalne; podobnie jak w przypadku podatku dochodowego ma to duże znaczenie w praktyce gospodarczej – oprócz wpływu na zwiększenie płynności finansowej (podatek jest wpłacany później) metoda kwartalna umożliwia zmniejszenie obciążeń związanych z ewidencjami podatkowymi VAT (trzeba je uzgadniać raz na kwartał, a nie co miesiąc).

6.4. Charakterystyka uproszczonych form opodatkowania podatkiem dochodowym

6.4.1. Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej

Opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej jest najprostszą formą ustalenia zobowiązania podatkowego. Nie wymaga w większości przypadków prowadzenia jakichkolwiek ewidencji podatkowych dotyczących uzyskiwanych przychodów czy ponoszonych kosztów. Jest to jednak forma zarezerwowana tylko dla dość wąskiej grupy podatników spełniających szereg dodatkowych warunków, które zostały przedstawione w dalszej części tego podrozdziału. Podstawą prawną tej formy opodatkowania działalności gospodarczej są regulacje zawarte w rozdziale 3 (art. 23–41) ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym.

Wysokość podatku opłacanego w formie karty podatkowej jest ustalana na wniosek podatnika na podstawie decyzji wydawanej przez organ podatkowy odrębnie na każdy rok podatkowy (por. art. 30 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym). Na wysokość stawek podatkowych stosowanych w opodatkowaniu kartą podatkową mają wpływ:

Zryczałtowany podatek w formie karty podatkowej nie wymaga prowadzenia żadnych ewidencji podatkowych. Nie daje to jednak podatnikowi możliwości odliczenia kosztów poniesionych w prowadzonej działalności.

- rodzaj wykonywanej działalności,
- liczba mieszkańców w miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza,
- liczba osób zatrudnionych.

Jak wspomniano wcześniej, opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej zarezerwowano dla dość wąskiej grupy podatników prowadzących działalność gospodarczą. Decyduje o tym przede wszystkim rodzaj prowadzonej działalności. Może to być:

- 1) działalność usługowa w zakresie przedstawionym w załączniku nr 1,
- 2) działalność wytwórczo-usługowa w zakresie przedstawionym w załączniku nr 2,
- 3) działalność usługowa w zakresie handlu detalicznego żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami, z wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%,
- 4) działalność usługowa w zakresie handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi, z wyjątkiem handlu paliwami silnikowymi, środkami transportu samochodowego, częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych, ciągnikami rolniczymi i motocyklami oraz z wyjątkiem handlu artykułami nieżywnościowymi objętego koncesjonowaniem,
- 5) działalność gastronomiczna – jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%,
- 6) działalność w zakresie usług transportowych wykonywanych przy użyciu jednego pojazdu,
- 7) działalność w zakresie usług rozrywkowych,
- 8) działalność w zakresie sprzedaży posiłków domowych w mieszkaniach, jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%,
- 9) działalność w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego (lekarz i lekarz stomatolog, felczer, technik dentystyczny, pielęgniarz, położna),
- 10) działalność w wolnych zawodach, polegająca na świadczeniu przez lekarzy weterynarii usług weterynaryjnych, w tym również sprzedaż preparatów weterynaryjnych (PKWiU ex 21.10.51.0, ex 21.20.13.0, ex 21.20.21.0 oraz ex 21.20.23.0) w związku ze świadczonymi usługami,
- 11) działalność w zakresie opieki domowej nad dziećmi i osobami chorymi,
- 12) działalność w zakresie usług edukacyjnych, polegająca na udzielaniu lekcji na godzinę,
- 13) działalność prowadzona przez osoby fizyczne równocześnie prowadzące gospodarstwa rolne:

- a) usługi o charakterze agrotechnicznym i przewozowym świadczone na rzecz kół łowieckich,
- b) usługi polegające na przewozie mleka do punktów skupu, zrywce i wywózce drewna z lasu do punktów przeładunkowych oraz przewozie uczniów do szkoły,
- c) sprzedaż piasku, żwiru, kamieni, glinki, torfu i innych minerałów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego,
- d) usługi hotelarskie polegające na wynajmie pokoi gościnnych i domków turystycznych (w tym wydawanie posiłków), jeżeli łączna liczba pokoi (w tym także w domkach turystycznych) nie przekracza 12,
- e) usługi w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej.

Dodatkowe warunki opodatkowania działalności gospodarczej zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej są następujące:

- 1) przy prowadzeniu działalności podatnik nie korzysta z usług osób niezatrudnionych przez siebie na podstawie umowy o pracę oraz z usług innych przedsiębiorstw i zakładów, chyba że chodzi o usługi specjalistyczne¹⁴,
- 2) podatnik nie prowadzi innej pozarolniczej działalności gospodarczej (z wyjątkiem jednej zadeklarowanej – por. załącznik nr 1),
- 3) małżonek podatnika nie prowadzi działalności w tym samym zakresie,
- 4) podatnik nie wytwarza wyrobów opodatkowanych podatkiem akcyzowym,
- 5) działalność gospodarcza nie jest prowadzona poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wskazano w art. 24 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy. Podatnicy ci jednak są obowiązani wydawać na żądanie klienta rachunki i faktury stwierdzające sprzedaż wyrobu, towaru lub wykonanie usługi oraz przechowywać w kolejności numerów kopie tych rachunków i faktur w okresie pięciu lat podatkowych, licząc od końca roku, w którym wystawiono rachunek lub fakturę.

¹⁴ Jak wskazano w art. 25 ust. 3 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, za usługi specjalistyczne uważa się czynności i prace wchodzące w inny niż zgłoszony zakres działalności, niezbędne do całkowitego wykonania wyrobu lub świadczonej usługi.

Opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej nie zwalnia podatników z obowiązków ewidencyjnych nałożonych przez inne przepisy. Przykładem tego jest chociażby konieczność prowadzenia pełnej dokumentacji pracowniczej w przypadku zatrudniania pracowników. Zgodnie z art. 94 pkt 9a Kodeksu pracy każdy pracodawca, niezależnie od formy prawnej prowadzonej działalności i liczby zatrudnionych, zakłada i prowadzi odrębnie dla każdego pracownika akta osobowe oraz pozostałą dokumentację. Szczegółowy jej zakres został określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r.

6.4.2. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Opodatkowanie w formie tzw. ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych jest szczególną formą obliczania zobowiązania podatkowego zastępującą opodatkowanie podatkiem dochodowym. Podstawowa różnica wynika z podstaw opodatkowania – przychód czy dochód. Dochód jest to różnica pomiędzy przychodami podlegającymi opodatkowaniu a kosztami uzyskania przychodów. Zatem jeśli chodzi o ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, na wysokość zobowiązania podatkowego nie mają wpływu jakiejkolwiek koszty, które ponieśliśmy w związku z uzyskanym przychodem. Podatek ten w swojej konstrukcji ma charakter podatku obrotowego – jest płacony jako ustalona stawka procentowa z uzyskanego przychodu (obrotu).

Podobnie jak w przypadku zryczałtowanego podatku w formie karty podatkowej, opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych jest ograniczone co do zakresu wykonywanej działalności (ograniczenie przedmiotowe). Występuje tutaj również ograniczenie podmiotowe – ze względu na wysokość uzyskiwanych przychodów.

Podstawą prawną ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych jest ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym. Wskazano w niej (por. art. 1 oraz art. 2 ust. 1 i 1a), że ten ryczałt dotyczy niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne:

- a) prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą,
- b) osiągające przychody z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, jeżeli umowy te nie są zawierane w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest w swojej konstrukcji podobny do podatku obrotowego. Wysokość zobowiązania obliczana jest tutaj jako ustalony procent uzyskanych przychodów. Ta forma opodatkowania jest szczególnie korzystna dla podatników, którzy w ramach prowadzonej działalności nie ponoszą dużych kosztów (np. w działalności usługowej wykonywanej osobiście przez właściciela).

Ponadto przychodów opodatkowanych w formie ryczałtu ewidencjonowanego nie wolno łączyć z przychodami z innych źródeł.

Analizując zakres podmiotowy, należy zwrócić uwagę, że opisywany sposób opodatkowania dotyczy generalnie osób fizycznych prowadzących tzw. pozarolniczą działalność gospodarczą. Jedynie wobec przychodów z najmu i tym podobnych ustawodawca zezwolił na ryczałtowe opodatkowanie dla osób nieprowadzących działalności gospodarczej. Należy zatem dość dokładnie uściślić, co oznacza sformułowanie „pozarolnicza działalność gospodarcza”. Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym w słowniczku używanych pojęć wskazuje (art. 4 ust. 1 pkt 12) na definicję zawartą w art. 5b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Według niej za pozarolniczą działalność gospodarczą **nie uznaje się czynności**, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1) odpowiedzialność wobec osób trzecich za rezultat tych czynności oraz ich wykonywanie, z wyłączeniem odpowiedzialności za popełnienie czynów niedozwolonych, ponosi zlecający wykonanie tych czynności,
- 2) są one wykonywane pod kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez zlecającego te czynności,
- 3) wykonujący te czynności nie ponosi ryzyka gospodarczego związanego z prowadzoną działalnością.

Przytoczona definicja jest dość ważna dla opisywanego sposobu opodatkowania, gdyż brak możliwości zaklasyfikowania wykonywanej działalności do pozarolniczej działalności gospodarczej wyklucza możliwość zastosowania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (z wyjątkiem wskazanych wcześniej przychodów z najmu i tym podobnych).

Kolejnym kryterium podmiotowym, którym uwarunkowano opodatkowanie za pomocą ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, jest wysokość obrotów. Jak wskazuje art. 6 ust. 4 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, nie mogą one przekroczyć wartości 150 000 euro, przeliczonych na walutę polską według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu 1 października roku poprzedzającego rok podatkowy (por. art. 4 pkt 2 tejże ustawy). Przykładowo, wskazany limit na rok 2016 wynosi 636 550 zł.

Oprócz kryteriów podmiotowych zastosowanie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych uwarunkowane jest również zakresem prowadzonej działalności (kryterium przedmiotowe). W porównaniu do zakresu dopuszczonego do opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej został tutaj dopuszczony szerszy katalog działalności, choć nadal jest on ograniczony.

Dodatkowo, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności ustalone zostały również stawki podatku. Są to odpowiednio: 20,0%, 17,0%, 10,0%, 8,5%, 5,5% oraz 3,0%. Szczegółowy zakres rodzajów działalności i stawek ryczału ewidencjonowanego zaprezentowano w załącznikach nr 3 i 4.

Podatnicy płacący ryczałt od przychodów ewidencjonowanych mają obowiązek dokumentować uzyskiwane przychody w ewidencji sprzedaży, której wzór zaprezentowano na rys. 6.9. Może ona być wykonywana w formie papierowej lub elektronicznej. Wpisy w ewidencji przychodów stanowią podstawę do obliczenia należnego zobowiązania podatkowego, stąd też jej prawidłowe prowadzenie jest warunkiem koniecznym możliwości opodatkowania w formie ryczału ewidencjonowanego.

Nr wpisu	Data wpisu	Data uzyskania przychodu	Numer dokumentu	Kwota przychodu według stawki					Ogółem przychody	Przychód według stawki 10%	Uwagi
				20%	17%	8,5%	5,5%	3,0%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Podsumowanie strony											
Przeniesienie z poprzedniej strony											
Suma przychodów od początku miesiąca											

Rysunek 6.9. Wzór ewidencji przychodów ze sprzedaży dla potrzeb ryczału ewidencjonowanego

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Rzetelności ewidencji przychodu nie przekreślają takie błędy, jak:

- 1) nie wpisane lub błędnie wpisane kwoty do wysokości 0,5% przychodu w skali roku w okresie do dnia kontroli,
- 2) brak właściwych zapisów związany z nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem losowym,
- 3) błędy powodujące podwyższenie kwoty opodatkowania,

- 4) uzupełnienie zapisów lub dokonanie korekty przed rozpoczęciem kontroli,
- 5) błędne zapisy będące skutkiem oczywistej pomyłki przy wprowadzaniu danych, gdy prawidłowe dowody księgowe są w posiadaniu firmy.

Ryczałtowcy nie mogą odliczać poniesionych kosztów uzyskania przychodu. Mogą natomiast dokonywać w trakcie roku odliczeń od przychodu:

- składek na ubezpieczenie społeczne własne i osób współpracujących,
- darowizn, z wyłączeniem darowizn dla osób fizycznych,
- składek na rzecz organizacji, do których przynależność jest obowiązkowa, a także na rzecz organizacji pracodawców, w wysokości określonej przez Radę Ministrów.

Ponadto ryczałtowcy mogą dokonywać odliczeń od podatku kwoty składki na ubezpieczenie zdrowotne do wysokości 7,75% podstawy wymiaru składki, jednak nie więcej niż faktycznie zostało wpłacone do ZUS. Składka zdrowotna w roku 2015 wynosiła 9,00% podstawy wymiaru składki.

Ryczałtowca obowiązuje sporządzanie remanentu na koniec każdego roku podatkowego, a także na dzień zaprowadzenia ewidencji przychodu. Remanent (spis z natury) musi zawierać co najmniej:

- nazwisko i imię właściciela,
- datę sporządzenia spisu,
- numer kolejny pozycji arkusza spisu,
- szczegółowe określenie towaru,
- jednostkę miary,
- ilość towaru stwierdzonego w trakcie spisu,
- cenę w złotych i groszach określoną według ceny nabycia (lub ceny rynkowej, jeżeli jest ona niższa od ceny nabycia albo nie można ustalić tej ostatniej),
- wartość towaru,
- łączną wartość spisu,
- klauzulę: „Spis zakończony na poz. ...” oraz podpisy osób sporządzających spis i podpis właściciela (wspólników).

Remanentem należy objąć towary handlowe, materiały podstawowe i pomocnicze, wyroby gotowe, braki i odpadki.

Ryczałtowiec zatrudniający pracowników na umowę o pracę musi prowadzić karty przychodów każdego pracownika. Karty te należy wypełniać najpóźniej do 20 dnia następnego miesiąca po wypłacie wynagrodzenia. Ponadto obowiązkowa jest również pozostała dokumentacja pracownicza, o której szerzej napisano w punkcie 5.1 – „Karta podatkowa”.

Podatnicy opodatkowani w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych składają rozliczenie roczne do 31 stycznia roku następującego po roku, za który jest wykonywane rozliczenie na druku PIT-28.

6.4.3. Podatkowa Księga Przychodów i Rozchodów

W poprzednich punktach opisane zostały dwie szczególne formy obliczania zobowiązania podatkowego: karta podatkowa oraz ryczałt ewidencjonowany. Obecny punkt objaśnia zasady prowadzenia Podatkowej Księgi Przychodów i Rozchodów (PKPiR), która ma za zadanie umożliwić obliczenie zobowiązania podatkowego na tzw. zasadach ogólnych. Oznacza to **opodatkowanie dochodu** według jednej z dwóch metod:

- a) według skali progresywnej (obecnie jest to 18% i 32%),
- b) według skali liniowej (obecnie jest to 19%).

Te same zasady opodatkowania obowiązują również podatników prowadzących księgi rachunkowe według ustawy o rachunkowości. PKPiR jest zatem jedynie pewnego rodzaju narzędziem zastępującym i upraszczającym księgi rachunkowe, służy jednak temu samemu celowi fiskalnemu – prawidłowemu ustaleniu dochodu podatkowego (podstawy opodatkowania).

Podatkową Księgę Przychodów i Rozchodów mogą prowadzić (zakres podmiotowy) osoby fizyczne i spółki cywilne, jawne, partnerskie tych osób wykonujące pozarolniczą działalność gospodarczą, których przychód ze sprzedaży w poprzednim roku podatkowym nie przekroczył 1 200 000 euro. Dodatkowo, ustawodawca przewidział jeszcze specjalny, odrębny wzór PKPiR dla rolników prowadzących gospodarstwo rolne bez zatrudnienia w nim pracowników, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz pracowników rolnych wykonujących działalność gospodarczą osobiście lub z udziałem członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli łączny przychód z tej działalności gospodarczej nie przekracza 10 000 zł w roku podatkowym. Ze względu na cel opracowania w dalszej części znajduje się objaśnienie zasad prowadzenia PKPiR przez podatników niebędących rolnikami.

Podstawą prawną dla PKPiR są dwie regulacje:

- a) ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- b) rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów¹⁵.

Podatkowa Księga Przychodów i Rozchodów umożliwia obliczenie dochodu, który następnie jest opodatkowany na zasadach ogólnych, czyli według skali progresywnej 18% i 32% lub według skali liniowej 19%. Jest to ta sama metoda obliczania zobowiązania podatkowego jak w przypadku ewidencji podatkowej prowadzonej w formie ksiąg rachunkowych według ustawy o rachunkowości. Różnica pomiędzy wskazanymi ewidencjami polega na zdecydowanie innym poziomie ich szczegółowości.

¹⁵ Rozporządzenie to zostało wydane na mocy delegacji ustawowej zawartej w art. 24a ust. 7 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Podatkową księgę przychodów i rozchodów podatnicy są zobowiązani zaprowadzić od 1 stycznia roku podatkowego, a jeżeli księga zakładana jest w trakcie roku podatkowego, powinna zostać zaprowadzona od dnia, w którym rozpoczyna się opodatkowanie dochodów z działalności gospodarczej na zasadach ogólnych. O zaprowadzeniu księgi podatnicy zawiadamiają właściwy dla nich miejscowo organ podatkowy w terminie 20 dni od dnia założenia księgi. W przypadku spółek prowadzących PKPiR, o jej zaprowadzeniu zawiadomienia składają wszyscy wspólnicy.

PKPiR może być prowadzona w sposób ręczny (papierowy) lub elektroniczny. W tym drugim przypadku niezbędne jest:

- posiadanie szczegółowej instrukcji oprogramowania wykorzystywanego do prowadzenia księgi,
- umożliwienie przez program bezzwłocznego wglądu do zapisów oraz wydruku księgi zgodnego z jej wzorem,
- przechowywanie danych elektronicznych w sposób bezpieczny do czasu sporządzenia wydruków księgi,
- sporządzenie wydruku księgi po zakończeniu miesiąca,
- wpisanie danych z wydruku do księgi, jeżeli wydruk nie jest zgodny z wzorem księgi.

Jeżeli podatnik zlecił prowadzenie PKPiR biuru rachunkowemu, to jest on zobowiązany zawiadomić o tym naczelnika urzędu skarbowego, któremu zostało złożone zawiadomienie o prowadzeniu księgi (w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy z biurem rachunkowym). Ponadto podatnik – niezależnie od tego, co wykonuje biuro rachunkowe – ma obowiązek prowadzić w miejscu wykonywania działalności ewidencję sprzedaży.

PKPiR musi być prowadzona w sposób rzetelny i niewadliwy. Oznacza to, że zapisy w niej dokonywane muszą odzwierciedlać stan rzeczywisty, zaś sposób prowadzenia PKPiR powinien być zgodny ze wskazanymi wcześniej regulacjami prawnymi. Dopuszcza się, podobnie jak w przypadku ewidencji przychodów przy ryczałcie ewidencjonowanym, pewne ustępstwa w tym zakresie. PKPiR uznaje się za rzetelną, gdy¹⁶:

- niewpisane lub błędnie wpisane kwoty przychodu nie przekraczają łącznie 0,5% przychodu wykazanego w księdze za dany rok podatkowy lub przychodu wykazanego w roku podatkowym do dnia, w którym naczelnik urzędu skarbowego lub organ kontroli skarbowej stwierdził te błędy, lub

16 Na podstawie § 11 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

- brak właściwych zapisów jest związany z nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem losowym, które uniemożliwiło podatnikowi prowadzenie księgi, lub
- błędy spowodowały podwyższenie kwoty podstawy opodatkowania, z wyjątkiem błędów polegających na niewykazaniu lub zaniżeniu kosztów zakupu materiałów podstawowych, towarów handlowych oraz kosztów robocizny, lub
- podatnik uzupełnił zapisy lub dokonał korekty błędnych zapisów w księdze przed rozpoczęciem kontroli przez naczelnika urzędu skarbowego lub przez organ kontroli skarbowej, lub
- błędne zapisy są skutkiem oczywistej omyłki, a podatnik posiada dowody księgowe.

Regulacje dotyczące prowadzenia Podatkowej Księgi Przychodów i Rozchodów określają dokładnie jej wzór, który został przedstawiony na rys. 6.10.

Wszystkie zapisy w księdze powinny być dokonywane wyłącznie na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów księgowych. Treść dowodu księgowego musi być pełna i zrozumiała, dopuszcza się jednocześnie stosowanie ogólnie przyjętych skrótów. Poprawianie błędnych zapisów w księdze może być dokonane w dwojaki sposób:

- poprzez wprowadzenie do księgi dowodu będącego korektą błędnego zapisu, z zachowaniem zasady, że zapisy zmniejszające przychody albo koszty poprzedzane są znakiem minus lub zapisane są kolorem czerwonym,
- poprzez skreślenie błędnego zapisu i wpisanie prawidłowej treści w taki sposób, aby zapis skreślony był czytelny.

Poprawianie błędów we własnych dowodach księgowych możliwe jest wyłącznie poprzez skreślenie błędnej treści w sposób umożliwiający jej późniejsze odczytanie i wpisanie w wolnym miejscu prawidłowej treści oraz umieszczenie daty poprawki i podpisu osoby jej dokonującej.

PKPiR składa się z 16 ponumerowanych kolumn (por. rys. 6.10). W pierwszej części (kolumny 1–6) znajdują się informacje opisowe, takie jak:

- 1) liczba porządkowa – numer kolejnego zapisu; tym samym numerem należy oznaczyć dowód stanowiący podstawę dokonania zapisu,
- 2) data zdarzenia gospodarczego wynikająca z dokumentu księgowego będącego podstawą wpisu – jest to data poniesienia wydatku, otrzymania towaru lub uzyskania przychodu albo data zestawienia sprzedaży,
- 3) nr dowodu księgowego – faktury lub innego dowodu księgowego, w tym również dowodu wewnętrznego,

[illegible]

Rysunek 6.10. Wzór Podatkowej Księgi Przychodów i Rozchodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

- 4) dane kontrahenta – imię nazwisko lub firma,
- 5) dane kontrahenta – adres,
- 6) opis zdarzenia gospodarczego – należy tu wpisać w sposób zwięzły i oddający istotę dokonanego zdarzenia odpowiedni rodzaj przychodu lub wydatku, np. zakup desek, zapłata za frezowanie, zakup artykułów spożywczych, wypłata wynagrodzeń za okres ..., zakup środków czystości, sprzedaż środka trwałego itd.

Druga część PKPiR dotyczy ewidencji przychodów. Są to kolumny 7–9:

- 7) przychód ze sprzedaży towarów i usług – wpisuje się tutaj wszystkie uzyskane przychody w rozumieniu art. 14 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, czyli kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont (u podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług),
- 8) pozostałe przychody – wpisuje się tutaj wszystkie uzyskane przychody w rozumieniu art. 14 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Są to m.in.:
 - przychody ze sprzedaży składników majątku przedsiębiorstwa,
 - dotacje, subwencje, dopłaty i inne nieodpłatne świadczenia otrzymane na pokrycie kosztów albo jako zwrot wydatków,
 - różnice kursowe,
 - otrzymane kary umowne,
 - odsetki od środków na rachunkach bankowych utrzymywanych w związku z wykonywaną działalnością,
 - wartość umorzonych lub przedawnionych zobowiązań, w tym z tytułu zaciągniętych kredytów (pożyczek), z wyjątkiem umorzonych pożyczek z Funduszu Pracy oraz umorzonych pożyczek (kredytów), jeżeli to umorzenie związane jest z postępowaniem upadłościowym,
 - wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, z wyjątkiem sytuacji, w której świadczenia te otrzymane są od osób zaliczanych przez podatnika do I lub II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn,
 - otrzymane wynagrodzenie za obsługę pracowniczego programu emerytalnego uczestnika, w związku ze zwrotem środków pochodzących ze składki dodatkowej,
 - wynagrodzenia płatników z tytułu terminowego wpłacania podatków pobranych na rzecz budżetu państwa lub wykonywania

zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych,

- przychody z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze, składników majątku związanych z działalnością gospodarczą,
- otrzymane odszkodowania za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą.

9) razem przychód – jest to suma przychodów wykazanych w kolumnach 7 i 8.

Trzecią grupę zapisów w PKPiR tworzą dwie kolumny – 10 i 11:

- 10) zakup towarów handlowych i materiałów według cen zakupu – każdy podatnik jest zobowiązany do przestrzegania obowiązku potwierdzenia otrzymania towarów na dowodzie zakupu poprzez umieszczenie na nim daty i podpisu osoby, która je przyjęła; dokumentowanie nabycia towarów co do zasady możliwe jest wyłącznie rachunkami i wszystkimi rodzajami faktur VAT, jednak niektóre zakupy towarów i materiałów mogą być dokumentowane dowodem wewnętrznym,
- 11) koszty uboczne zakupu – w tej kolumnie ewidencjonuje się koszty uboczne związane z zakupem towarów handlowych i materiałów; przykładowymi wydatkami podlegającymi rejestracji w tej kolumnie są koszty dotyczące transportu, załadunku i wyładunku, koszty ubezpieczenia itd.

Najwięcej zapisów w PKPiR zazwyczaj dokonuje się w czwartej grupie, na którą składają się pozycje dotyczące ponoszonych wydatków (kosztów) – są to kolumny 12–15:

- 12) wynagrodzenia – w tej kolumnie ewidencjonuje się zarówno wynagrodzenia osobowe (zatrudnienie na podstawie umów o pracę), jak i bezosobowe (zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych, takich jak np. umowa o dzieło, umowa zlecenia); wynagrodzenia ewidencjonuje się w kwocie brutto (dotyczy to zarówno wynagrodzeń pieniężnych – wypłacanych w gotówce, jak i wynagrodzeń w naturze). Podstawą wpisów w kolumnie 12 są listy płac lub inne dowody, które pracownik potwierdza własnym podpisem (np. dokument kasowy KW) lub też dokumenty bez podpisu pracownika, np. potwierdzenie przelewu wynagrodzenia na rachunek bankowy pracownika,
- 13) pozostałe wydatki (koszty) – w tej kolumnie ewidencjonowane są wszystkie koszty z wyjątkiem wymienionych wcześniej w kolumnach 10–12 oraz z wyjątkiem kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (NKUP), wymienionych w art. 23 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Aby uznać dany

wydatek za koszt uzyskania przychodu, oprócz warunku niewystępowania na wspomnianej wcześniej liście wydatków NKUP muszą być spełnione jeszcze dwa warunki: wydatek musi zostać poniesiony, a odpis (np. amortyzacyjny) dokonany oraz celem poniesienia tego wydatku powinno być osiągnięcie przychodu (co nie oznacza, że konkretny wydatek ma powodować określony przychód) lub zachowanie albo zabezpieczenie źródła przychodów. Przykładami wydatków (kosztów) ujmowanych w kolumnie 13 są: czynsz za lokal, opłata za energię elektryczną, gaz, wodę, c.o., opłata za telefon, zakup paliw, wydatki dotyczące remontów, amortyzacja środków trwałych, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników w części finansowanej przez pracodawcę, składki na ubezpieczenie wypadkowe pracowników, wartość zakupionego wyposażenia, koszty podróży służbowych,

- 14) suma wydatków (kosztów) wykazanych w kolumnach 12 i 13,
- 15) kolumna wolna – w tej kolumnie można wpisywać inne zaszłości gospodarcze poza wymienionymi w kolumnach 1–13. Tutaj można odnotowywać również wydatki odnoszące się do przychodów miesiąca lub roku następnego (lat następnych),
- 16) uwagi – pozycja ta jest przeznaczona do wpisywania uwag co do treści zapisów w kolumnach 2–15. Może być ona także wykorzystywana np. do uwzględniania pobranych zaliczek, obrotu opakowaniami zwrotnymi itd.

W ciągu roku podatkowego podatnicy prowadzący PKPiR dokonują systematycznych wpisów mających na celu ustalenie dochodu do opodatkowania i wynikających z niego zaliczek na podatek dochodowy obliczanych według wybranej metody (podatek progresywny lub podatek liniowy). W zależności od tego, czy podatnik spełnia definicję małego podatnika (por. pkt 4) i dokonał wyboru rozliczenia kwartalnego, czy też rozlicza się miesięcznie, raz na kwartał lub raz na miesiąc, należy dokonać zamknięcia okresu rozliczeniowego według schematu przedstawionego na rys. 6.11.

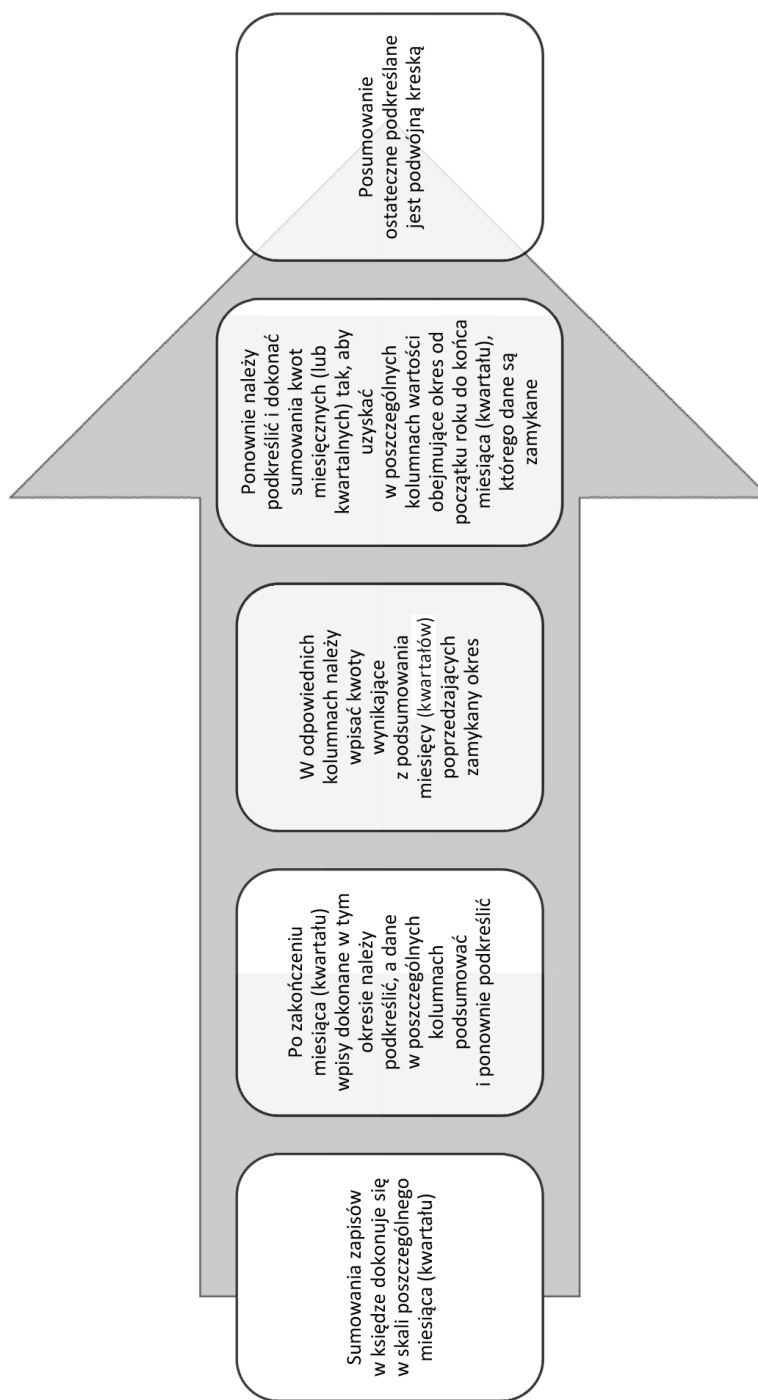
Po zakończeniu roku podatkowego, jak również w każdym przypadku, kiedy dokonano spisu z natury wpisanego do PKPiR, należy dokonać ustalenia kosztów uzyskania, uwzględniając różnice remanentowe według następującej formuły:

$$BO + O - BZ = Sk$$

gdzie:

BO – bilans otwarcia, wartość remanentu początkowego,

O – obroty, wartość zakupu towarów i materiałów (kolumna 10),

Rysunek 6.11. Zamknięcie okresu rozliczeniowego w Podatkowej Księdze Przychodów i Rozchodów

Źródło: opracowanie własne.

BZ – bilans zamknięcia, wartość remanentu końcowego,
Sk – saldo końcowe, wartość towarów/materiałów wprowadzona do obrotu gospodarczego w okresie rozliczeniowym.

Na osobnej stronie księgi, po zakończeniu roku podatkowego, należy zamieścić obliczenie wyniku podatkowego osiągniętego w roku podatkowym (okresie rozliczeniowym) poprzez pomniejszenie wartości osiągniętych przychodów o ustalone za ten sam okres koszty ich uzyskania.

Ustalone we wskazany sposób przychody, koszty ich uzyskania oraz dochód są następnie wpisywane do załącznika PIT-B deklaracji rocznej PIT-36 (lub PIT-36L w przypadku wyboru podatku liniowego). Na tej podstawie ustala się wysokość zobowiązania podatkowego z tytułu podatku dochodowego.

Przykład 5¹⁷

1. Przychód (kolumna 9)	455 600,75
2. Wysokość kosztów uzyskania przychodów poniesionych w roku podatkowym:	
a) wartość spisu z natury na początek roku podatkowego	58 678,28
b) plus wydatki na zakup towarów handlowych i materiałów (kolumna 10)	289 288,56
c) plus wydatki na koszty uboczne zakupu (kolumna 11)	10 320,40
d) minus wartość spisu z natury na koniec roku podatkowego	46 524,32
e) plus kwota pozostałych wydatków (kolumna 14)	78 328,09
f) minus wartość wynagrodzeń w naturze ujętych w innych kolumnach księgi	4 826,00
Razem koszty uzyskania przychodu	385 265,01
3. Ustalenie dochodu osiągniętego w roku podatkowym:	
a) przychód (pkt 1)	455 600,75
b) minus koszty uzyskania przychodów (pkt 2)	385 265,01
Dochód (a – b)	70 335,74

Ćwiczenia

1. Czym różni się obniżona stawka odsetek za zwłokę od stawki podstawowej odsetek za zwłokę i kiedy jest ona stosowana?
2. Jakie są kryteria możliwości zastosowania uproszczonych ewidencji podatkowych zamiast ewidencji prowadzonej w formie ksiąg rachunkowych według regulacji ustawy o rachunkowości?

17 Przykład na podstawie objaśnień do załącznika nr 1, pkt 23, rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów

3. Scharakteryzuj najważniejsze założenia podatku od towarów i usług. Od czego zależy możliwość zwolnienia z podatku od towarów i usług?
4. Jakie przywileje mają mali podatnicy z punktu widzenia opodatkowania podatkiem dochodowym? A jakie z punktu widzenia opodatkowania podatkiem od towarów i usług?
5. Jakie są warunki skorzystania z opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej? Od jakich najważniejszych czynników zależy wysokość podatku przy zryczałtowanym podatku dochodowym w formie karty podatkowej? Jakie są zalety i wady takiego opodatkowania?

Bibliografia

- Ebrill L. P., Keen M., Perry V. P. (eds.) [2001], *The modern VAT*, International Monetary Fund, Washington D.C.
- Ehtisham A., Abdulrazak A. F. [2010], *Fiscal reforms in the Middle East: VAT in the Gulf Cooperation Council*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Kalinowski J. [2009], *Podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne*, [w:] Kalinowski J. (red.), *Uproszczone formy ewidencji podatkowych*, Centrum Controllingu i Analiz Ekonomicznych, Łódź.
- Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 9 lipca 2013 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, M.P. z 2013 r., poz. 596.
- Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 10 października 2014 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, M.P. z 2014 r., poz. 905.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 701.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów, t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1037.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach, Dz.U. z 2005 r., nr 165, poz. 1373 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz prowadzenia akt osobowych pracownika, Dz.U. z 1996 r., nr 62, poz. 286 z późn. zm.

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, t.j. Dz.U. 1960, nr 30, poz. 168 z późn. zm.

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.

Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, Dz.U. 1983 r., nr 45, poz. 207 z późn. zm.

Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, Dz.U. z 2013 r., poz. 1381, z późn. zm.

Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, t.j. Dz.U. z 2002 r., nr 9, poz. 84 z późn. zm.

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. z 2012 r., poz. 361, z późn. zm.

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 553 z późn. zm.

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dz.U. z 1991 r., nr 101, poz. 444 z późn. zm.

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. z 1992 r., nr 21, poz. 86 z późn. zm.

Ustawa z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych, Dz.U. z 2000 r., nr 95, poz. 1051 z późn. zm.

Ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, Dz.U. z 1993 r., nr 11, poz. 50.

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1314 z późn. zm.

Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, t.j. Dz.U. z 2011 r., nr 41, poz. 213 z późn. zm.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, Dz.U. z 2005 r., nr 8, poz. 60 z późn. zm.

Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, Dz.U. z 1998 r., nr 144, poz. 930 z późn. zm.

Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych, Dz.U. z 2000 r., nr 86, poz. 959 z późn. zm.

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, t.j. Dz.U. z 2000 r., nr 94, poz. 1037 z późn. zm.

Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, Dz.U. z 2002 r., nr 200, poz. 1682 z późn. zm.

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, t.j. Dz.U. z 2011 r., nr 177, poz. 1054.

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, t.j. Dz.U. z 2004 r., nr 173, poz. 1807 z późn. zm.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, Dz.U. z 2014 r., poz. 511 z późn. zm.

Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 783 z późn. zm.

Ustawa z dnia 25 lipca 2008 r. o szczególnych rozwiązaniach dla podatników uzyskujących niektóre przychody poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. z 2008 r., nr 143, poz. 894 z późn. zm.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, Dz.U. z 2009 r., nr 3, poz. 11 z późn. zm.

Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, Dz.U. z 2015 r., poz. 612.

Ustawa z dnia 2 marca 2012 r. o podatku od wydobycia niektórych kopalin, Dz.U. z 2012 r., poz. 362 z późn. zm.

Strony internetowe

http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/5018330/wplywy_12_2015.pdf (dostęp: 10.10.2015).

<http://www.mf.gov.pl/administracja-podatkowa/dzialalnosc/interpretacje-podatkowe/interpretacje-indywidualne;jsessionid=31861249B29AC14D3E11CEC09766F189> (dostęp: 3.11.2015).

Załączniki

Załącznik 1. Wykaz rodzajów działalności usługowej objętych opodatkowaniem zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej

Lp.	Rodzaj działalności usługowej
1	Usługi ślusarskie
2	Usługi w zakresie wyrobu i naprawy naczyń blaszanych
3	Usługi rusznikarskie
4	Usługi w zakresie złotnictwa – jubilerstwa – dla ludności
5	Usługi grawerskie
6	Usługi w zakresie wyrobu pieczętek
7	Usługi pobielania kotłów i naczyń
8	Usługi kowalskie
9	Usługi w zakresie elektromechaniki chłodniczej

Lp.	Rodzaj działalności usługowej
10	Usługi w zakresie kotlarstwa
11	Usługi w zakresie mechaniki maszyn
12	Usługi w zakresie mechaniki maszyn i urządzeń rolniczych
13	Usługi w zakresie elektromechaniki sprzętu medycznego i laboratoryjnego
14	Usługi w zakresie mechaniki precyzyjnej
15	Usługi w zakresie mechaniki maszyn biurowych
16	Usługi w zakresie wyrobu i naprawy wag
17	Usługi zegarmistrzowskie
18	Usługi w zakresie antykorozyjnego zabezpieczania pojazdów
19	Usługi w zakresie mycia oraz smarowania samochodów i motocykli oraz inne usługi niezwiązane z ich naprawą
20	Usługi w zakresie elektromechaniki, z wyjątkiem dźwigowej, chłodniczej i pojazdowej
21	Naprawa i konserwacja urządzeń elektronicznych
22	Usługi w zakresie tele- i radiomechaniki
23	Usługi w zakresie bieżnikowania opon
24	Usługi wulkanizatorskie, z wyjątkiem bieżnikowania opon
25	Usługi stolarskie, z wyjątkiem wyrobu trumien
26	Usługi w zakresie pozłotnictwa
27	Usługi tapicerskie
28	Usługi hafciarskie
29	Repasacja pończoch
30	Usługi w zakresie bieliźniarstwa
31	Usługi w zakresie gorseciarstwa
32	Usługi krawieckie
33	Cerowanie i naprawa odzieży, obciąganie guzików, okrętkowanie, mereżkowanie, plisowanie
34	Usługi w zakresie kozuszkarstwa
35	Szewstwo miarowe
36	Szewstwo naprawkowe
37	Odświeżanie i renowacja wyrobów skórzanых i futrzarskich, z wyjątkiem mechanicznego czyszczenia i farbowania wyrobów futrzarskich
38	Usługi w zakresie mechanicznego czyszczenia i farbowania wyrobów futrzarskich
39	Usługi w zakresie kuśnierstwa

Lp.	Rodzaj działalności usługowej
40	Usługi w zakresie introligatorstwa
41	Usługi w zakresie lutnictwa
42	Usługi w zakresie organmistrzostwa
43	Usługowy wyrób i naprawa instrumentów dętych
44	Usługowy wyrób i naprawa instrumentów perkusyjnych
45	Usługowy wyrób i naprawa instrumentów harmoniowych i fortepianowych
46	Usługowy wyrób i naprawa instrumentów muzycznych elektrycznych i elektronicznych
47	Usługi w zakresie lakiernictwa
48	Usługowe wytwarzanie szyldów
49	Konserwacja i naprawa przedmiotów zabytkowych i artystycznych
50	Usługi w zakresie robót budowlanych: murarskich, ciesielskich, dekarskich, posadzkarskich, malarzkich, związanych z wykładaniem i tapetowaniem ścian, izolatorskich, związanych z wznoszeniem i montażem konstrukcji stalowych – dla ludności
51	Usługi w zakresie sztukatorstwa – dla ludności
52	Usługi w zakresie odgrzybiania budynków – dla ludności
53	Usługi w zakresie cyklinowania – dla ludności
54	Usługi w zakresie zdurństwa – dla ludności
55	Usługi w zakresie robót budowlanych instalacyjnych związanych z zakładaniem instalacji: grzewczych, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych, wodnokanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych i osprzętu elektrycznego – dla ludności
56	Studniarstwo, z wyjątkiem wiercenia studni o głębokości ponad 30 m – dla ludności
57	Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej
58	Usługi zwalczania szkodników roślin i zwierząt
59	Usługi utrzymania i pielęgnacji zwierząt z czego usługi w zakresie zbiorowego wypasu owiec w rejonach górskich w sezonie letnim
60	Usługi w zakresie prania, prasowania i prężenia firanek
61	Usługi w zakresie maglowania
62	Usługi w zakresie chemicznego czyszczenia i farbowania, z wyjątkiem czyszczenia i farbowania wyrobów futrzarskich
63	Pranie pierza i puchu
64	Kominiarstwo
65	Usługi odkażania, tępienia owadów i odszczurzania
66	Usługi fryzjerskie dla kobiet i dziewcząt
67	Usługi fryzjerskie dla mężczyzn i chłopców
68	Usługi kosmetyczne

Lp.	Rodzaj działalności usługowej
69	Manicure, pedicure
70	Usługi fotograficzne: świadczone z wykorzystaniem urządzeń do samoczynnego automatycznego naświetlania odbitek (samoczynnych printerów), usługi pozostałe
71	Wyświetlanie rysunków, planów i tekstów techniką kserografii i diazotypii
72	Sprzątanie wewnątrz
73	Ważenie osób
74	Usługi w zakresie radiestezji
75	Usługi świadczone w gospodarstwach domowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, załącznik nr 3, część I.

Załącznik 2. Wykaz rodzajów działalności wytwórczo-usługowej objętych opodatkowaniem zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej

Lp.	Rodzaj działalności usługowej
1	Szklarstwo
2	Witrażownictwo
3	Kołodziejstwo
4	Bednarstwo
5	Koszykarstwo
6	Wytwarzanie miotel, wyrobów z gałęzi i słomy
7	Gręplarstwo
8	Kilimiarstwo
9	Koronkarstwo, z wyjątkiem maszynowego
10	Dziewiarstwo na drutach i szydełkach
11	Czapnictwo i kapelusznictwo męskie
12	Modniarstwo
13	Cholewkarstwo
14	Szewstwo ortopedyczne
15	Rymarstwo, z wyjątkiem produkcji plandek
16	Rękawicznictwo – wyrób rękawiczek skórzanych i skóropodobnych, z wyjątkiem roboczych, ochronnych i sportowych
17	Młynarstwo

Lp.	Rodzaj działalności usługowej
18	Przemiał i przerób zbóż w wiatrakach oraz śrutowanie zboża
19	Wytwarzanie waty z cukru, prażenie kukurydzy
20	Ortopedyka

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, załącznik nr 3, część I.

Załącznik 3. Wykaz stawek podatkowych i rodzajów działalności objętych ryczałtem ewidencjonowanym

Stawka	Opis
20%	Przychody z wolnych zawodów
17%	Przychody ze świadczenia usług: a) reprodukcji komputerowych nośników informacji (PKWiU 18.20.30.0), b) pośrednictwa w: • sprzedaży hurtowej samochodów osobowych i furgonetek prowadzonej przez Internet (PKWiU 45.11.41.0), • pozostałej sprzedaży hurtowej samochodów osobowych i furgonetek (PKWiU 45.11.49.0), • sprzedaży hurtowej pozostałych pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli) prowadzonej przez Internet (PKWiU 45.19.41.0), • pozostałej sprzedaży hurtowej pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKWiU 45.19.49.0), • sprzedaży hurtowej części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKWiU 45.31.20.0), • sprzedaży motocykli oraz części i akcesoriów do nich (PKWiU 45.40.40.0), c) pośrednictwa w sprzedaży hurtowej (PKWiU grupa 46.1), z zastrzeżeniem załącznika nr 2 do ustawy o ryczałcie, d) parkingowych (PKWiU 52.21.24.0), obsługi centrali wzywania radio-taxi (PKWiU ex 52.21.29.0), pilotowania na wodach morskich i przybrzeżnych (PKWiU ex 52.22.13.0), pilotowania na wodach śródlądowych (PKWiU ex 52.22.14.0), e) związanych z zakwaterowaniem (PKWiU dział 55), z zastrzeżeniem załącznika nr 2 do ustawy, f) związanych z wydawaniem: • pakietów gier komputerowych (PKWiU ex 58.21.10.0), z wyłączeniem publikowania gier komputerowych w trybie <i>online</i>, • pakietów oprogramowania systemowego (PKWiU 58.29.1), • pakietów oprogramowania użytkowego (PKWiU 58.29.2), • oprogramowania komputerowego pobieranego z Internetu (PKWiU ex 58.29.3), z wyłączeniem pobierania oprogramowania w trybie <i>online</i>, g) związanych z doradztwem w zakresie sprzętu komputerowego (PKWiU 62.02.10.0), związanych z oprogramowaniem (PKWiU ex 62.01.1), objętych grupowaniem „Oryginały oprogramowania komputerowego” (PKWiU 62.01.2), związanych z doradztwem w zakresie oprogramowania (PKWiU ex 62.02), w zakresie instalowania oprogramowania (PKWiU ex 62.09.20.0), związanych z zarządzaniem siecią i systemami informatycznymi (PKWiU 62.03.1), h) przetwarzania danych (PKWiU ex 63.11.1), przesyłania strumieni audiowizualnych przez Internet (PKWiU 63.11.2),

Stawka	Opis
17%	i) zarządzania nieruchomościami na zlecenie (PKWiU 68.32.1), z zastrzeżeniem załącznika nr 2 do ustawy, o ryczałcie, j) wynajmu i dzierżawy: • samochodów osobowych i furgonetek, bez kierowcy (PKWiU 77.11.10.0), • pozostałych pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli), bez kierowcy (PKWiU 77.12.1), • środków transportu wodnego bez załogi (PKWiU 77.34.10.0), • środków transportu lotniczego bez załogi (PKWiU 77.35.10.0), • pojazdów szynowych (bez obsługi) (PKWiU 77.39.11.0), • kontenerów (PKWiU 77.39.12.0), • motocykli, przyczep kempingowych i samochodów z częścią mieszkalną, bez kierowcy (PKWiU 77.39.13.0), k) przez agencje pracy tymczasowej (PKWiU 78.20.1), pozostałych związanych z udostępnianiem pracowników (PKWiU 78.30.1), l) przez agentów i pośredników turystycznych w zakresie rezerwacji biletów (PKWiU 79.11.1), przez agentów i pośredników turystycznych w zakresie rezerwacji zakwaterowania, rejsów wycieczkowych i wycieczek zorganizowanych (PKWiU 79.11.2), przez organizatorów turystyki (PKWiU 79.12.1), związanych z promowaniem turystyki (PKWiU 79.90.11.0), w zakresie informacji turystycznej (PKWiU 79.90.12.0), przez pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (PKWiU 79.90.20.0), w zakresie rezerwacji nieruchomości będących we współwłasności (PKWiU 79.90.31.0), m) obsługi nieruchomości wykonywanej na zlecenie, polegającej m.in. na utrzymaniu porządku w budynkach, kontroli systemów ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, wykonywaniu drobnych napraw (PKWiU ex 81.10.10.0), z zastrzeżeniem załącznika nr 2 do ustawy, dezynfekcji i tępienia szkodników (PKWiU 81.29.11.0), n) fotograficznych (PKWiU 74.20), z zastrzeżeniem załącznika nr 2 do ustawy, o) przyjmowania telefonów (PKWiU 82.99.12.0), centrów telefonicznych (call center) (PKWiU 82.20.10.0), powielania (PKWiU 82.19.11.0), związanych z organizowaniem kongresów, targów i wystaw (PKWiU 82.30), p) poradnictwa dla dzieci dotyczącego problemów edukacyjnych (PKWiU ex 85.60.10.0), r) pomocy społecznej: • bez zakwaterowania w zakresie odwiedzania i pomocy domowej świadczonych osobom w podeszłym wieku przez instytucje o charakterze doraźnym (PKWiU ex 88.10.11.0), • bez zakwaterowania w zakresie opieki dziennej świadczonych osobom w podeszłym wieku przez instytucje o charakterze doraźnym (PKWiU ex 88.10.12.0), • bez zakwaterowania związane z przystosowaniem zawodowym dla osób niepełnosprawnych (PKWiU 88.10.13.0), • bez zakwaterowania w zakresie poradnictwa dla dzieci, gdzie indziej niesklasyfikowanych (PKWiU 88.99.11.0), • doraźnej bez zakwaterowania (PKWiU 88.99.12.0), • bez zakwaterowania związane z przystosowaniem zawodowym dla osób bezrobotnych (PKWiU 88.99.13.0)
10%	Przychody z odpłatnego zbycia praw majątkowych lub nieruchomości będących: a) środkami trwałymi, b) składnikami majątku, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, z wyłączeniem składników, których wartość początkowa, ustalona zgodnie z art. 22g ustawy o podatku dochodowym, jest niższa niż 1.500 zł, c) wartościami niematerialnymi i prawnymi

Stawka	Opis
10%	ujętych w wykazie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, w tym także w przypadku odpłatnego zbycia składników majątku wymienionych w pkt b) oraz spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu użytkowego lub udziału w takim prawie, nieujętych w wykazie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wykorzystywanych w pozarolniczej działalności gospodarczej – bez względu na okres ich nabycia, nawet jeżeli przed zbyciem zostały wycofane z pozarolniczej działalności gospodarczej, a pomiędzy pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym składnik majątku został wycofany z działalności, i dniem jego zbycia nie upłynęło sześć lat.
8,5%	a) przychodów z otrzymanych lub postawionych do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniędzy i wartości pieniężnych oraz wartości otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze. Dla ustalenia wartości otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń z tytułu tych umów, stosuje się art. 11 ust. 2–2b ustawy o podatku dochodowym., b) przychodów z działalności usługowej, w tym przychodów z działalności gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%, z zastrzeżeniem pkt 1, 2, 4 i 5 oraz załącznika nr 2 do ustawy, c) przychodów związanych ze zwalczaniem pożarów i zapobieganiem pożarom (PKWiU 84.25.11.0), d) przychodów ze świadczenia usług wychowania przedszkolnego (PKWiU 85.10.10.0), e) przychodów ze świadczenia usług związanych z działalnością ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz obszarów i obiektów ochrony przyrody (PKWiU 91.04.1), f) przychodów z działalności polegającej na wytwarzaniu przedmiotów (wyrobów) z materiału powierzonego przez zamawiającego, g) prowizji uzyskanej przez komisarza ze sprzedaży na podstawie umowy komisji, h) prowizji uzyskanej przez kolportera prasy na podstawie umowy o kolportaż prasy, i) przychody z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze, składników majątku związanych z działalnością gospodarczą oraz otrzymane odszkodowania za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą lub z prowadzeniem działów specjalnych produkcji rolnej.
5,5%	a) przychodów z działalności wytwórczej, robót budowlanych lub w zakresie przewozów ładunków taborem samochodowym o ładowności powyżej 2 ton, b) uzyskanej prowizji z działalności handlowej w zakresie sprzedaży jednorazowych biletów komunikacji miejskiej, znaczków do biletów miesięcznych, znaczków pocztowych, żetonów i kart magnetycznych do automatów, c) przychody z odpłatnego zbycia świadectw pochodzenia otrzymanych przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii na wniosek, o którym mowa w art. 9e ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r., nr 89, poz. 625, z późn. zm.).
3,0%	Przychody: a) z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%, b) z działalności usługowej w zakresie handlu, c) ze świadczenia usług związanych z produkcją zwierzęcą (PKWiU 01.62.10.0), d) z działalności rybaków morskich i zalewowych w zakresie sprzedaży ryb i innych surowców pochodzących z własnych połowów, z wyjątkiem sprzedaży konserw oraz prezerw z ryb i innych surowców z połowów, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 2 i 5–10 ustawy o podatku dochodowym,

Stawka	Opis
3,0%	e) z odpłatnego zbycia ruchomych składników majątku będących środkami trwałymi, ujętych w wykazie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych oraz składników majątku, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, z wyłączeniem składników, których wartość początkowa, ustalona zgodnie z art. 22g ustawy o podatku dochodowym, jest niższa niż 1 500 zł, nieujętych w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wykorzystywanych w pozarolniczej działalności gospodarczej, nawet jeżeli przed zbyciem zostały wycofane z tej działalności gospodarczej, a pomiędzy pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym składnik majątku został wycofany z działalności, i dniem jego zbycia nie upłynęło sześć lat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym art. 12 ust. 1, art. 12 ust. 10, art. 6 ust. 1a, ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych art. 14 ust. 2 pkt 11, 12, 14.

Załącznik 4. Wykaz usług, których świadczenie wyłącza podatnika z opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych

Lp.	Symbol PKWiU	Nazwa usługi
1.	ex 02.40.10	Usługi związane z leśnictwem dotyczy wyłącznie: – doradztwa w zakresie zarządzania lasem
2.	41.00.10.0	Usługi objęte grupowaniem „Budynki mieszkalne”
3.	41.00.20.0	Usługi objęte grupowaniem „Budynki niemieszkalne”
4.	ex 42.1	Drogi kołowe i szynowe; roboty ogólnobudowlane związane z budową dróg kołowych i szynowych dotyczy wyłącznie usług: – realizacji projektów inwestycyjnych na własny rachunek obejmującej przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania lub budowy: dróg i autostrad, dróg szynowych i kolei podziemnej oraz przejść podziemnych, mostów i tuneli
5.	ex 42.21	Rurociągi przesyłowe i sieci rozdzielcze; roboty ogólnobudowlane związane z budową rurociągów dotyczy wyłącznie usług: – realizacji projektów inwestycyjnych na własny rachunek obejmującej przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania lub budowy rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych
6.	ex 42.22	Linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne; roboty ogólnobudowlane związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych dotyczy wyłącznie usług: – realizacji projektów inwestycyjnych na własny rachunek obejmującej przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania lub budowy rozdzielczych linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych

Lp.	Symbol PKWiU	Nazwa usługi
7.	ex 42.91	Pozostałe obiekty inżynierii wodnej; roboty ogólnobudowlane związane z budową pozostałych obiektów inżynierii wodnej dotyczy wyłącznie usług: – realizacji projektów inwestycyjnych na własny rachunek obejmującej przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania lub budowy portów morskich i pozostałych obiektów inżynierii wodnej
8.	ex 42.99	Pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane; roboty ogólnobudowlane związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane dotyczy wyłącznie usług: – realizacji projektów inwestycyjnych na własny rachunek obejmującej przedsięwzięcia finansowe, techniczne i rzeczowe w celu przygotowania lub budowy obiektów górniczych i produkcyjnych, obiektów innych niż budynki i pozostałych obiektów inżynierskich
9.	46.12	Usługi pośrednictwa w sprzedaży hurtowej paliw, rud, metali i chemikaliów przemysłowych
10.	46.14	Usługi pośrednictwa w sprzedaży hurtowej maszyn, urządzeń przemysłowych, statków i samolotów
11.	46.18	Usługi pośrednictwa w sprzedaży hurtowej pozostałych określonych towarów
12.	46.19	Usługi pośrednictwa w sprzedaży hurtowej towarów różnego rodzaju
13.	52.10.12.0	Magazynowanie i przechowywanie cieczy i gazów
14.	ex 52.10.19.0	Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów dotyczy wyłącznie: – usług magazynowania i przechowywania towarów w strefach wolnocłowych
15.	55.90.13.0	Usługi oferowania miejsc sypialnych w wagonach kolejowych i w pozostałych środkach transportu
16.	58.11.60.0	Usługi licencyjne związane z nabywaniem praw do książek, broszur, ulotek, map itp.
17.	58.12.30.0	Usługi licencyjne związane z nabywaniem praw do korzystania z wykazów i list (np. adresowych, telefonicznych)
18.	58.14.40.0	Usługi licencyjne związane z nabywaniem praw do czasopism i pozostałych periodyków
19.	58.19.30.0	Usługi licencyjne związane z nabywaniem praw do pozostałych wyrobów drukowanych
20.	58.21.40.0	Usługi licencyjne związane z nabywaniem praw do korzystania z gier komputerowych
21.	58.29.50.0	Usługi licencyjne związane z nabywaniem praw do korzystania z programów komputerowych

Lp.	Symbol PKWiU	Nazwa usługi
22.	ex dział 59	Usługi związane z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych z wyłączeniem: – sprzedaży miejsca lub czasu na cele reklamowe w filmach, nagraniach wideo i programach telewizyjnych (PKWiU 59.11.30.0), – usług związanych z wydawaniem nagrań dźwiękowych (PKWiU 59.20.3), – udzielania licencji na korzystanie z praw do oryginałów nagrań dźwiękowych i muzycznych (PKWiU 59.20.40.0)
23.	dział 60	Usługi związane z nadawaniem programów ogólnodostępnych i abonamentowych
24.	63.91.1	Usługi agencji informacyjnych
25.	63.99	Pozostałe usługi w zakresie informacji, gdzie indziej niesklasyfikowane
26.	Sekcja K	Usługi finansowe i ubezpieczeniowe
27.	68.10.1	Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek
28.	68.20.1	Wynajem i usługi zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi****
29.	ex 68.3 z wyjątkiem: 68.32.1	Usługi związane z obsługą rynku nieruchomości Usługi zarządzania nieruchomościami świadczone na zlecenie**
30.	dział 69	Usługi prawne, rachunkowo-księgowe i doradztwa podatkowego
31.	ex dział 70	Usługi firm centralnych (<i>head office</i>); usługi doradztwa związane z zarządzaniem z wyłączeniem: – usług związanych z zarządzaniem rynkiem rybnym (PKWiU ex 70.22.16.0)
32.	dział 71	Usługi architektoniczne i inżynierskie; usługi badań i analiz technicznych
33.	dział 72	Usługi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych
34.	dział 73	Usługi reklamowe; usługi badania rynku i opinii publicznej
35.	74.1	Usługi w zakresie specjalistycznego projektowania
36.	ex 74.20.2	Usługi fotograficzne specjalistyczne dotyczy wyłącznie: – usług fotoreporterów, – usług wykonywania fotografii reklamowych i podobnych
37.	74.3	Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych*
38.	ex 74.90.1	Usługi profesjonalne i techniczne wspomagające i usługi doradztwa, gdzie indziej niesklasyfikowane dotyczy wyłącznie: – usług związanych z wykonywaniem obmiarów budowlanych, – usług prognozowania pogody, – usług pośrednictwa komercyjnego i wyceny, z wyłączeniem wyceny nieruchomości i ubezpieczeń, – usług doradztwa w zakresie bezpieczeństwa

Lp.	Symbol PKWiU	Nazwa usługi
39.	ex 74.90.20.0	Pozostałe usługi profesjonalne, techniczne i handlowe, gdzie indziej niesklasyfikowane z wyłączeniem: – usług doradców w zakresie agronomii
40.	77.40	Dzierżawa własności intelektualnej i podobnych produktów z wyłączeniem prac chronionych prawem autorskim
41.	78.10.1	Usługi świadczone przez urzędy/agencje pracy
42.	79.90.32.0	Usługi w zakresie rezerwacji centrów konferencyjnych i hal wystawienniczych
43.	79.90.39.0	Usługi w zakresie rezerwacji biletów wstępu na imprezy rekreacyjne, rozrywkowe i sportowe oraz pozostałe usługi w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowane
44.	dział 80	Usługi detektywistyczne i ochroniarskie z wyłączeniem: – robót związanych z instalowaniem systemów przeciwpożarowych i przeciwwłamaniowych z późniejszym monitoringiem
45.	ex 81.10.10.0	Usługi pomocnicze związane z utrzymaniem porządku dotyczy wyłącznie: – usług związanych z obsługą budynków będących własnością rządu lub zajmowanych przez instytucje rządowe
46.	ex 82.9	Usługi wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowane z wyłączeniem: – usług przyjmowania telefonów
47.	ex dział 84	Usługi administracji publicznej i obrony narodowej; usługi w zakresie obowiązkowych zabezpieczeń społecznych z wyłączeniem: – usług związanych ze zwalczaniem pożarów i zapobieganiem pożarom (PKWiU 84.25.11.0)***
48.	ex dział 85	Usługi w zakresie edukacji* z wyłączeniem: – usług wychowania przedszkolnego (PKWiU 85.10.10.0),*** – usług szkół pozwalających uzyskać zawodowe certyfikaty i uprawnienia w zakresie prowadzenia statków oraz w zakresie pilotażu (PKWiU ex 85.53.12.0)
49.	dział 86	Usługi w zakresie opieki zdrowotnej*
50.	87.10.10.0	Usługi pomocy społecznej z zakwaterowaniem zapewniającej opiekę pielęgnarską*
51.	ex 87.20.1	Usługi pomocy społecznej z zakwaterowaniem świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi dotyczy wyłącznie: – usług pomocy społecznej z zakwaterowaniem świadczonych osobom z zaburzeniami psychicznymi przez placówki inne niż zarejestrowane szpitale*
52.	ex 87.30.1	Usługi pomocy społecznej z zakwaterowaniem świadczone osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym dotyczy wyłącznie: – usług pomocy społecznej z zakwaterowaniem świadczonych osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym przez placówki inne niż zarejestrowane szpitale*

Lp.	Symbol PKWiU	Nazwa usługi
53.	ex 88.99.1	Pozostałe usługi pomocy społecznej bez zakwaterowania, gdzie indziej niesklasyfikowane dotyczy wyłącznie: – usług pomocy społecznej świadczonych przez psychologów, psychoterapeutów w placówkach innych niż zarejestrowane szpitale i niezwiązanych z prowadzeniem praktyki prywatnej,* – pomocy międzynarodowej dla ofiar katastrof, uchodźców i imigrantów, włącznie z udzielaniem schronienia
54.	dział 90	Usługi kulturalne i rozrywkowe
55.	ex dział 91	Usługi bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostałe usługi w zakresie kultury z wyłączeniem: – usług związanych z działalnością ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz obszarów i obiektów ochrony przyrody (PKWiU 91.04.1)***
56.	dział 93	Usługi związane ze sportem, rozrywką i rekreacją
57.	dział 94	Usługi świadczone przez organizacje członkowskie
58.	96.09.1	Pozostałe usługi indywidualne, gdzie indziej niesklasyfikowane

* Wyłączenie nie dotyczy pozarolniczej działalności gospodarczej świadczonej w ramach wolnych zawodów; ** usługi podlegają opodatkowaniu według stawki 17% przychodów; *** usługi podlegają opodatkowaniu według stawki 8,5% przychodów; **** wyłączenie nie dotyczy przychodów osiąganych z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, o których mowa w art. 6 ust. 1a.

Źródło: załącznik nr 2 do ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym.